

2435

2436

2437

2438

2439

2440

2441

84

U-26

Thyru

1888

126
70
p

2011

2003

ԵՍ
ԻՄ ՈՐԴԻՍ ԵՄ

ԿԱՏԱԿԱԽԱՂ ԵՐԶԱԽԱՌՆ

ԵՐԿՈՒ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

(Նման օղորտիչն)

Գ Ր Ե Յ

ՕՀԱՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ [ՆԵՐԿԱՅԱՅԵԱԼ
Ի ՊՕԼԻՍ, ՕՍՄԱՆԻԷ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ
Ի 1 ԱՊՐԻԼԻ 1872

Կ. ՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1872

891.99

Ե Մ

ԻՄ ՈՐԴԻՍ ԵՄ

ԿԱՏԱԿԱԽԱՂ, ԵՐԳԱԽԱՌՆ ԵՐԿՈՒ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

(Նմանօրոյթիւն)

Դ Ր Ե Ց

ՕԶԱՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

~~~~~

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՏԵԱԼ

Ի ՊՕԼԻՍ, ՕՍՄԱՆԻԷ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՁ

Ի 1 ԱՊՐԻԼԻ 1872

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

—
1872

665

Մ Յ

Ի Բ Ս Կ Ի Ս Ի Բ

(Ներդրումներ)

Բ Ե Բ

ՕՏՈՐ ՓԱՐԵՍԻԱՆ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԲՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ 1922

6808-57

Կ

Բ Ե Բ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

1922

Ա. Բ.

ԲԱՐՆԱԿԱՆ ԻՄ

Պ. Յ. ՎԱՐԴՈՎԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԱՐՄԷՆՈ-ԹՈՒՐԲ ԹԱՏՐՈՆԻ

20 Ն

Դու՛ որ եթե ոչ տուա՞լի՜ն՝ գեթ ամենե՛ն հաստատամիտն եղար թատեր ճաշակը տալու հայ ժողովրդին, և պատճառ թատերագրական արհեստը ծաղկեցընելու ազգիս մէջ՝ Քեզ կը նուիրեմ այս դուզնաքեայ աշխատութիւնը, իբրեւ շնորհակալիք հայ անհատի մը եւ իբրեւ առհաւատչեայ իմ բարեկամութեանս:

ՕՀՍՆ

Բ Ա Շ Խ Ո Ւ Մ Ն Խ Ա Ղ Ի Ն

ԱՆԳՈՒԱՆ ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Գործէ Բաշտաձաւառական

Պ. Պ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ՎԷՆՍԱՆ ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Մէքթէպի քալիէի աշակերտ.

Պ. Տ. ՍՍՆՃԱՔՃԵԱՆ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱՂԱՅ, Անքուանի բարեկամը.

Պ. Գ. ՌՇՏՈՒՆԻ

Տ. ՇՈՒՊԱՌԱՃԵԱՆ, Այրի կին, անցէր Մարտիրոսի.

Օր. Թ. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

ՀՈԳՈՒՀԻ, Մարտիրոս աղայի ԲԵՆՈՐԴԻՆ.

Օր. Ա. ՀՐԱԶԵԱՅ

ՅՈՎՍԷՓ, Ծառայ Մարտիրոս աղայի.

Պ. Գ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Տեսարանն է Իզմիր, Մարտիրոս աղայի

սան մէջ, մեր օրովը:

— Ներկայացման իրաւունքը վերապահեալ է: —

Ե Ս

ԻՄ ՈՐԴԻՍ ԵՄ

ԿԱՏԱԿԱԽԱՂ ԵՐԳԱԽԱՌՆ ԵՐԿՈՒ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

Առաջին անգամ ներկայացեալ է Պօլիս, Օսմանիէ քաղաքին մէջ

Ի 1 Ապրիլի 1872

ԱՐԱՐՈՒԱԾ ԱՌԱՋԻՆ

Սրահ մը. խորը դուռ, երկու դուռ աջ կողմը եւ մեկ է ձախ. կրակարան, սեղան եւ թիկնաբոլոքի ձախ, եւն:

Տ Ե Ս Ի Լ Ա.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱՂԱՅ վերջը ՅՈՎՍԷՓ

ՄԱՐՏ. Առանձին նսած սեղանին մօտ: Յովսէփ,
Յովսէփ:

ՅՈՎԱ. Զախ կողմէն ներս գալով: Ինծի կանչեցիք,
աղայ:

ՄԱՐՏ. Է՛, ի՞նչ ըրիր նայինք, դեռ դործդ չը
լմնցա՞ւ, անպիտան:

ՅՈՎ.Ս. Ճանճմ, աճէլէով կըլլայ, հազար դործ կայ ընելիք, չորս հոգիի համար ալ սեղան պատրաստու-
լու է. չկոտէմք լոգանթածիութեան պիտի պաշ-
լայենք, ինչ պիտի ընենք, աղայ :

ՄԱՐՏ. Գոցէ, գոցէ, ես որ ասանկ բաներու մէջ
ամենեւին չեմ ուզեր խառնուիլ, հիմա պիտի հար-
կադրիմ հիւրեր ընդունիլ, խնջոյքներ տալ . . .
ցըք . . . ես արդէն ամուրի ծեր մը, ընտանիք չու-
նիմ, սեղանի սպաս չունիմ, արծաթեղեններ չու-
նիմ, իմ գործս է ասանկ բաներու մէջ խառնուիլ :

ՅՈՎ.Ս. Աղէկ միտքս ինկաւ, աղայ, տէմին մեր
տան տէրը տեսայ, մատամ Շունպառաւճեանը տէ՛
անոր պատմեցի միտափիրներ գալը եւ արծաթեղեն-
ներ, բաներ չունենալնիս, ինքը ըսաւ որ ես մեր-
ճան բլաքիի թախմ մը ունիմ ձեզի կը բերեմ :

ՄԱՐՏ. Չո՛ւզեր, չո՛ւզեր, ապուշ, հիմա ատոր թա-
խըմներուն խաթերը համար ելլելու մէյ մ'ալ մէրճան
առնելու է :

ՅՈՎ.Ս. Չէ՛, աղայ . . . սա թախիթ արծաթէ չա-
թալ դանակներ կայ ես, անոնցմէ պիտի բերէ :

ՄԱՐՏ. Հա՛ . . . արժան բլաք. էյ աֆէրիմ,
Մատամ Շունպառաւճեան. Սա կնկան խայտառակ սո-
վորութիւնները շատ են ալ նէ, չիտակը արժան բը-
լաքները ատոնք ամենը կը մուցընեն :

ՅՈՎ.Ս. Ի՛շտէ՛, աղայ, Մատամ Շունպառաւճեանն
ալ կուգայ կոր :

Տ Ե Ս Ի Լ Ի .

ՆՈՅՆՔ, ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՊԱՐԱՃԵԱՆ

Տ. ՇՈՒՊ. Յի՛վսէփ, ըսածներս բերի դուրսը սե-
ղանին վրայ եմ դրեր : (Յովսէփի կեղնե դուրս) :

ՄԱՐՏ. Տիկին, շատ կը ցաւիմ այսպէս ձեզի նե-
ղութիւններ տալուս, բայց ինչ ընեմ, եփելիք ա-
մուսնութիւն մը կայ գործին մէջ, անոր համար . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Յանուն սիրոյ կամ ամուսնութեան ըլ-
լալէն վերջը, ինչ որ կուգես խնդրէ ինձմէ :

ՄԱՐՏ. Բայց, Մատամ, այդ խօսքը որ կողմ քա-
շէք կերթայ (ծիծաղով) :

Տ. ՇՈՒՊ. Շիտակը ուր կուգէք քաշեցէք. ինչ ը-
նեմ ձեռքս չէ, եւ մինչեւ այսօր ալ այս երկու բա-
ռերով ինչ որ խնդրած են ինձմէ, չեմ կրցած բնաւ
մերժել. (մեկուսի) դժբաղդաբար . . .

ՄԱՐՏ. Հիմա, Տիկին, հրամեցէք նստեցէք որ
ձեզի պատմեմ գլխուս եկածը. Քոյրս որ Պօլիս կը
բնակի, նամակ նամակի վրայ կը գրէր որ իւր աղջը-
կան Հոգուհիին ամուսին մը գտնեմ, որովհետեւ,
Պօլիս՝ առանց թրախօմայի աղջիկ կարգել անհնար է
եղեր . . . Իգմիրէն չոր խաղող, կամ թուզ շատ
զրկած էի Պօլիս, բայց էրիկ զրկել . . . չիտակը
ասի ըսած չունէի ամենեւին . . . Կարծես թէ հոս
էրիկներու ֆապրիգա կայ որ, հատ մը առնեմ կամ
չինեւ տամ ու իրենց զրկեմ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Է՛, օր մը չէ օր մը եւրոպացիք ատոր

ալ մէկ հնարը պիտի գտնան հարկաւ . . . բայց վախճամ մենք չը պիտի տեսնենք :

ՄԱՐՏ. Բարեբաղդաբար , առանց ես գործի խառնուելու , դիպուածով մը քրոջս խնդրածը ինքնիրէն դէմս ելաւ . . . . Իմ վաղեմի բարեկամներէս մէկուն տղան կ'սպասեմ Պօլսէն , որն որ հօրը գրած նամակին նայելով , այսօր անսպասուած իզմիր կը հասնի : Ուստի տղուն հոս գալիքը իմանալուս պէս , քըրոջս գրեցի որ առաջին չոգենաւով աղջիկը հոս զրկէ որ՝ կարելի է սա տղուն հետ բան մը ընենք . . . ես ասանկ բաներու խառնուիլ չեմ սիրեր ա՛ , ինչ է նէ :

Տ. ՇՈՒՊ. Ուրեմն օրիորդը մօրը հետ պիտի գայ :

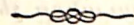
ՄԱՐՏ. Ոչ , քոյրս իր նամակին մէջ կըսէ թէ քիչ մը տկարութիւն ունենալուն՝ ինքը չը պիտի կրնայ միատեղ գալ եւ թէ աղջիկը՝ իր մէկ բարեկամուհւոյն է յանձնէր , որն որ նմանապէս իզմիր կուգայ եղեր : Կարծեմ երկուքն այսօր կը հասնին . . . ալ տունս պանդուկ մը պիտի դառնայ . . . բայց սա իմ ինչուս պէտք որ ասանկ գործերու կը խառնուիմ , չիտակը սըւոնց ամէնը մէկէն վաճտելս կուգայ :

Տ. ՇՈՒՊ. Չէ՛ . . . Մարտիրոս աղայ , այդ խօսքը մի ընէր , խեղճ երիտասարդները , ո՞վ գիտէ , կրնայ ըլլալ որ , առանց գիրար տեսնելու իրարու հետ սիրահարուած ըլլան . . . Ա՛հ , եթէ դու ալ ինծի պէս գիտնայիր , ինչ անտանելի տա ջանք է բաժնուիլ սիրականէն . (շարագին) ա՛հ . . . մա՛նք աւելի աղէկ է :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի կ'ըզերծուածս յերեմիա մարգարէէ՛ . . . դարձեալ ողբը սկսաւ . . .

ՅՈՎՍ. Դուրսէն Այս կողմէն , Մատմաղէլ :

ՄԱՐՏ. Է՛ . . . հիւր կուգայ , տեսնենք ո՞վ է . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Գ .

ՄԱՐՏԻՐՈՍ , ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՊԱՐԱՃԵԱՆ , ՀՈԳՈՒՀԻ , ՅՈՎՍԷՓ չանքաները ձեռքը :

ՄԱՐՏ. Օ՛ . . . Եղբորորդիս . . .

ՀՈԳՈՒՀԻ. Բարեւ , մօրեղբայր , բարեւ , (ձեռքը կուգէ համբուրել) :

ՄԱՐՏ. Կընդգրկէ : Օ՛ . . . սիրուն . . . ան ինչ է , (ձեռքը ետ քաշելով) . ձգէ՛ կըսեմ . ճանըմ ես վարդապետ եմ :

ՀՈԳ. Տիկին . (կը քարեւեկ զՏ. Շ.) — Յովսէփ չանքաներով եւ քեռերով աջ կողման սենեակը կը մտնէ :

ՄԱՐՏ. Ի՛նչպէս ալ մեծցեր ու աղուորցեր է՛ :

Տ. ՇՈՒՊ. Մեկուսի . Ը՛հ , ես անոր տարիքն եղած տեսնա , անկէ հազար անգամ աւելի գեղեցիկ էի . . .

ՄԱՐՏ. Մայրդ ինչպէս է , յուսամ թէ տկարութիւնը թեթեւ է :

ՀՈԳ. Այո՛ , անվնաս բան մ'է եւ եթէ քանի մը օր վերջը ըլլար կարելի է ինքն ալ ի միասին կուգար , բայց որովհետեւ խիստ շատ շտապեր էիք , պարտաւորեցաւ առանձին զրկիլ զիս Մատամ Թէպէչիր՝ ճեանին հետ :

ՄԱՐՏ. Եւ աղէկ է ըրեր , վասն զի նշանածդ ալ այսօր պիտի գայ :

ՀՈԳ. Նշանածո . . . բայց . . . սիրելի մօրեղ-
բայր իմ, ինչպէս, տղայ է, սեւ է, ճերմակ է :

ՄԱՐՏ. Այլ ատ տեղուանքը չեմ գիտեր. պատկերը
չէ ղրկեր որ սեւ ըլլալը ճերմակ ըլլալը հասկընամ,
իւր գալն ալ սա նամակէն իմացայ, զոր իւր հայրը
Միսիւս Անտօն Մէլիքեան . . . :

Տ. ՇՈՒՊ. Յանկարծ տեղեկ ցաւկելով. Մէլիքեան,
Անտօն Մէլիքեան ըսիք . . . :

ՄԱՐՏ. Այո՛, իմ վաղեմի բարեկամս, որ ցորենի
առուտուր կընէր հոս եւ որ 10—12 տարիէ ի վեր
գործէ քաշուած Պուքրէշ կը բնակի :

Տ. ՇՈՒՊ. Պուքրէշ . . . ահ . . . բռնեցէք զիս
հիմա կը մարիմ . . . :

ՄԱՐՏ. Զիւնիք բռնելով. Ի՛նչ ունիք, ի՛նչ եղաւ
ձեզի :

Տ. ՇՈՒՊ. Ոչինչ. (ինկզիսիք բռնելով) Ոչինչ, չի-
ղերու տկարութիւն . . . անցաւ, անցաւ (մեկու-
սի) ինքզինքս բռնեմ :

ՀՈԳ. Լաւ ուրեմն, ի՛նչ կըսէ Միսիւս Մէլիքեան
այդ նամակին մէջ :

ՄԱՐՏ. Ահաւասիկ, (կը կարդայ) « Սիրելիս, Մոռ-
ցած էք թերեւս թէ ես որդի մ'ունիմ որ Պօլսոյ
Արքունի բժշկական դպրոցը դրած եմ 12 տարիէ ի
վեր : Արդ իւր ուսմունքները աղարտած ըլլա-
լով . . . :

Տ. ՇՈՒՊ. Աղարտած . . .

ՄԱՐՏ. Ա՛յ . . . աւարտած պիտի ըլլայ կարծեմ,
սխալ է գրեր, կ'երեւի որ Պօլսոյ լրագիրները Պուք-
րէշ ալ կերթան :

Տ. ՇՈՒՊ. Որ մերձեցած նամակը կընայի. մեկուսի.
Անոր գիրն է, ալ տարակոյս չը կայ :

ՀՈԳ. Մեկուսի, Բժիշկ . . . քեզ չէ (ձեռքի հո-
վանոցը սեղանին վրայ կը դնէ) :

ՄԱՐՏ. Կարդայով. « Իզմիր կը ղրկեմ այս նորըն-
ծայ բժիշկը : Բոլոր յոյսս ձեր վրայ է որ զինքը հոգ-
ճանչցընէք . . . նամակս ձեռքերնիդ հասած օրէն
բոլոր բարեկամաց ծանուցէք թէ Մէլիքեանին որ-
դին քիչ օրէն պիտի գայ, բայց չը մոռնաք սա լաւ
մը հասկըցընել թէ որդիս Վէնսան Մէլիքեանն է եւ
ո՛չ ես : Վասն զի ամենէն կարեւոր կէտը այս է ինձ
համար » :

ՀՈԳ. Է՛ . . . անգ ինչու . . . :

ՄԱՐՏ. Բան մը չէ գրած ատոր վրայօք, բայց ին-
ծի այնպէս կերեւի թէ, զանի հոս տուն տեղ ընե-
լու համար է, ես ալ այս պատճառաւ քեզ բերել
տուի Պօլիսէն :

ՀՈԳ. Բանի՞ տարեկան կայ արդեօք :

ՄԱՐՏ. 26 տարեկան մը ըլլալու է :

ՀՈԳ. Շատ պզտիկ է դեռ :

ՄԱՐՏ. Պզտիկ մի . . . ինչ կըսես Հոգուհի, հի-
մա ամեն մարդ պզտիկը կը լինաւ ու չը գտներ
դու գտեր ես ու չե՛ս հաւնիր :

ՀՈԳ. Ըսել չեմ ուզեր թէ երիտասարդութիւնը
հաճելի չէ ինձ, բայց ինծի մնալու ըլլայ կատարեալ
հասուն մարդ մը երիտասարդէ մը աւելի նախապա-
տիւ կը համարիմ :

Տ. ՇՈՒՊ. Ո՛ւր էր որ երիտասարդներն ալ ձեզի
պէս խորհէին . . . :

ՀՈԳ. Ա՛հ , երիտասարդներէն աչքս չատ վախցած է , մանաւանդ Պօլսիններէն - . . . այսօր կարգուին , վաղը , անպարկեշտ կանանց հետ պալոններ չեմ գիտեր որ տեղւոանք կը պըտըտին , եւ ոմանք ալ իբրեւ զատկի ծննդի նուէր՝ տեսակ տեսակ ցաւեր ընծայ կընեն խեղճ կիներնուն . . . : Հիմա նոր մտաւ մ՛ալ ելաւ հոն , սիրտը նեղացողը կելէ կին մը կառնէ , հետն ալ կլօրիկ գումար մը եւ հարսնիքէն չորսօր կամ չորս շաբաթ ետքը՝ պատրուակով մը խեղճ կիներ երեսի վրայ կը թողու եւ կառնէ կը քալէ . . . :

Ալ թեթեւութիւննին սահման չունի , որ աղջիկը կամ կինը տեսնեն՝ աչք , քիթ կամ ուրիշ յարկթայութիւններ ընեն . . . : Որ մէկն ըսեմ . . . : Մէկ հատ մ՛ալ մեր շոգենաւին մէջ կար , որ երէկ իրկուն սեղանի ատեն քովս նստելով , կերակուր հրամցընելու առթիւ միայն երկու վայրկեան հետս խօսակցելէ վերջը , ի՞նչ ընէ կը հաւնիք . . . :

ՄԱՐՏ. Ի՛նչ ըրաւ :

ՀՈԳ. Թեւիս կամիտ մը զարնէ որ . . . :

ՄԱՐՏ. Է՛ , չը յանդիմանեցի՞ր զինքը . . . :

ՀՈԳ. Անշուշտ . . . եւ որքան խտրիլ :

ՄԱՐՏ. Ի՛նչ պատասխանեց անպիտանը :

ՀՈԳ. Ոչինչ , սեղանին վրայէն վարունդի թըթու մը առաւ ու ինծի հրամցուց . . . :

ՄԱՐՏ. Խնդայալ . Օ՛ . . . խեղճը շփոթութենէն ու երկչոտութենէն . . . :

ՀՈԳ. Ի՛նչ երկչոտութիւն , թող տուր Աստուածդ սիրես . այն աստիճան յանդուգն են՝ որ բարեւ մը տաս բարկենդանի կուգան . . . :

Տ. ՇՈՒՊ. Մեկուսի . Այսպիսիները իմ դէմս չեն ելներ . . . :

ՀՈԳ. Եւ երիտասարդաց դէմ զայրանալուս գլխաւոր մէկ սպառնառն ալ այդ է . . . :

ՄԱՐՏ. Դու լաւ գիտես որ ես ասանկ բաներու չեմ խառնուիր , աչքովդ կը տեսնես եւ եթէ ուզես . . . :

ՅՈՎՍ. Ներս մեկնելով . Աղայ , այս նամակը մանչ մը բերաւ Միւսիւ Մէլիքեանի տղուն համար է ըսաւ . . . :

ՄԱՐՏ. Օ՛ . . . ինքը չեկած նամակները գալ ըսկըսան . . . սըտեղ սեղանին վրայ դիր , երբ գանէ թող առնէ :

Տ. ՇՈՒՊ. Մեկուսի . Ա՛լ որոշեցի . . . եւ այս իրկուն խակ , (դեպի դուռը կերպայ աւստրիօֆ) :

ՄԱՐՏ. Կերթա՞ք տիկին . . . , գոնէ կերակուրը . . . :

Տ. ՇՈՒՊ. Շնորհակալ եմ , Մարտիրոս աղայ , բայց խիստ ստիպողական գործ մը կը պարտաւորէ զիս բաժնուիլ քեզնէ :

ՄԱՐՏ. Ես ալ քիչ մը գուրս ելնեմ , դեռ հազար գործ ունիմ կարգի դնելու , ես որ ասանկ բաներու ամենեւին խառնուիլ չեմ ուզեր . . . :

Տ. ՇՈՒՊ. Է՛ , մնաք բարով , (առանձին) Պուքրէշ կը փախչի , հէ՞ , տէս ի՞նչպէս յայտնուեցաւ . . . : (Երեքն ալ կեղեկեն , Հոգունի առանձին կմնայ) :

ՏԵՍԻԼ Դ.

ՀՈԳՈՒՀԻ. Վերջը ՎԵՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔ

ՀՈԳ. Հայրիկն առաջ կերթոյ եւ ինձից ինքն կը դի-
սե. Սա մարդը մէջը գար տեսնէի . . . , սիրտ սիրուն
բան մընէ արդեօք , եւ կամ ինքն ալ ինձի պիտի
հաւնի . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ներս մտնելով. Օրինագիրքը կարգիլէ
առանց տան տիրոջը գիտութեան տուն մը մտնելը ,
բայց այդ օրէնքը սիրահարաց համար չէ .

ՀՈԳ. Զինքն ինքն կը խոսէ . . . ,

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ինքն է . . . :

ՀՈԳ. Մեկուսի. Շողեհաւուն մէջի երկտասարդը .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բարեկերպ. Օրինորդ . . . :

ՀՈԳ. Ինչպէս , դժուար է , Պարոն .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ես ինքս . . . Օրինորդ .

ՀՈԳ. Բայց ինչ ընելու կուգաք հոս .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Եկայ որ . . . ես . . . Եկայ . . .

ՀԱՅ (Հոգուհիի սեղանին վրայ դրած հովանոցը կառ-
նէ) Օրինորդ , հովանոցնիդ շողեհաւուն սրահին մէջ
մոռցեր էիք , տեսնելուս պէս ճանչցայ որ ձերն է
եւ . . . ձեզի դարձնելու համար . . .

ՀՈԳ. Օ՛ . . . ատի խոշոր ինկու . . . իմ աղէկ
միտքս է որ հովանոցը ճանբան ձեռքս էր եւ հիմա
եւ ինքս սա սեղանին վրայ դրի . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ինչպէս , ձեռքերնիդ է՛ր . . . Է՛հ
. . . կարելի է օրինորդ . . . բայց , աղաչանք մը

ունիմ ձեզի , կը բարեհաճի՞ք արդեօք վայրկեան մը
ինձ լսել . . . Ես ամուրի եմ , օրինորդ , եւ ամե-
նատմուրիագունից ամուրիագուն , վերջապէս որքան
որ կարելի է ամուրի լինել երկտասարդի մը որ բնաւ
երբէք ամուսնացած չէ . . . :

ՀՈԳ. Լաւ , բայց ինձի՞ ինչ .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ա՛հ , օրինորդ , չէք տեսներ որ յրախս
մէջ հրդեհ կայ .

ՀՈԳ. Ձեմ հասկնար , ինչ ըսել կուգէք .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ա՛հ , օրինորդ , կը սիրեմ զձեզ , եւ
մեծամեծ , ամենամեծ , գերադիւսամենամեծ սիրով մը
կը սիրեմ զձեզ .

ՀՈԳ. Զիս սիրե՛լ . . . կը սխալիք , պարոն , ուրիշ
մէկն ըլլալու է . Սխալ տուն մը եկած էք անշուշտ .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ո՛չ , օրինորդ , ո՛չ . կը ճանչնամ զձեզ եւ
զձեզ միայն կը սիրեմ . . . : Երբեք երբեք զպրոցական
եմ , բայց սիրահետ , գերասիրահետ . . . եւ իբրեւ
առհաւատչեայ մը , իբրեւ հաւաստի մը իմ առ ձեզ
ունեցած վերախորին յարգանացս . ընդունեցէ՛ք . . . :

ՀՈԳ. Վարունքի թի՛նս մը . . . զոր ինձ կը նուիրէիք
երեկ իրկուն սեղանին վրայ , այնպէս չէ .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Կը ճանչնամ յանցանքս , օրինորդ , կը
խոստովանեմ որ ամենայանցաւոր եմ , կը խոստովանեմ
որ ձեզ հետ ծանօթանալու համար գործածած միջոց-
ներս վերջի ծայր անբնական . . . (մեկուսի) չէ՛ , ինչո՞ւ
ըլլայ անբնական , (Հոգուհիին) այսինքն . . . անքաղա-
քավարական էին , բայց , կզղջամ ամենակատարեալ
զղջմամբ (ի ծուռ գաղտնի) եւ ոտքերնիդ խնայով ձեր
չղջագգեստին եւ կոշիկներուն խորերէն բարձրաբերձ

ներողամտութիւննիդ կը հայցեմ պաղատագին . . .

ՀՈԳ. Բայց ի՞նչ կընէք, պարոն, քաշուեցէք, թողէք զիս Աստուծոյ սիրուն, ոտքի մը ձայն ալ կը լսեմ, սանդուխէն վեր մեկը կեւնէ, ա՛հ, եթէ նշանածս ըլլայ ու զիս այսպէս տեսնէ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Նշանած . . . Նշանած էք դուք ուրեմն, օրիորդ . . . եւ ես ժամէ մը 'ի վեր ձեր ոտից ներքեւ կը սողամ յիմարաբար . . . բայց ոտի քիչ մը առաջ ըսելու էիք, օրիորդ: (բարկութեամբ հոսիանայր կը բանայ):

ՀՈԳ. Վերջին անգամ կը կրկնեմ, պարոն, բարեհաճեցէք թողուլ զիս . . . եւ եթէ մէյնա՛լ ինձ հետ խօսիլ ուզէք գիտցած ըլլաք որ ընտանեացս պիտի իմաց տամ: (Իշխմանով կը փախչի)

Տ Ե Ս Ի Լ Ե .

ՎԵՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔ ՎԵՐՋՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱՂԱՅ

Վ. ՄԵԼԻՔ. Նշանածներ . . . ընտանիքներ . . . դեռ ո՞վ գիտէ ուրիշ ինչեր . . . Ա՛հ . . . ի՞նչ աղեկ էինք չղբենաւուն մէջ . . . բայց ափսո՛ս, ամենաափսո՛ս, որ ճամբանիս՝ ինչպէս նաեւ երջանկութիւնս խիստ կարճատեւ եղաւ . . .

ՄԱՐՏ. Երիտասարդ մը կայ հոս . . . ի՞նքն ըլլալու է . . . ճիշդ ան է:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Մեկուսի. Այս ծերունին ուսկից բուսաւ . . .

ՄԱՐՏ. Մերձեցա՞ր: Օ՛ . . . բարի էք եկեր . . .

Ինչպէս էք հանգիստ էք . . . ձեռքեր՝ ուղիւ հովանոցէն կը հասկընամ՝ որ արդէն քեռորդւոյս, Հողուհիին հետ ալ տեսնուեր էք:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ի՞նչ, դուք ի՞նչ մտադրեցա՞րն էք . . . ՄԱՐՏ. Այո՛, պարոն, եւ խիստ կը ցաւիմ որ հոս չը կրցայ գտնուիլ զձեզ վայելչապէս ընդունելու համար:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Դ՞ուք . . . զիս . . . ՄԱՐՏ. Առտուընէ 'ի վեր ձեզի կսպասէի . . . եւ դեռ նոր դուրս էի ելեր . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ինձի կ'սպասէիք . . . ՄԱՐՏ. Անտարակոյս . . . Բամբակեան Մարտիրոսը ես եմ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Հա՛ . . . է, վերջը . . . ՄԱՐՏ. Բայց, կ'ցիւք, պարոն, դուք Միւսիւ Մէլիքի որդին Միւսիւ Վէնսան Մէլիքեանը չէ՞ք:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Զարմացմամբ. Բայց դուք իմ անունս ուսկից գիտէք . . .

ՄԱՐՏ. Ինչպէս, ուրեմն չէ՞ք գիտեր որ հայրդ ինձ գրած էր արդէն . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ի՞նչ բանի համար:

ՄԱՐՏ. Քու գալուստդ ինձ իմացընելու համար:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Իմ գալուստս . . . անոր մտքէն անգամ անցած չէ իմ Իզմիր գալս, եւ եթէ գիտնար ես այս վայրկեանս հոս չէի գտնուէր . . .

ՄԱՐՏ. Ուրեմն ինքը չէ՞ դեռ հոս ղրկողը:

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ամենեւին . . . դիպուածն է զիս հոս ղրկողը եւ ամենադիպուածը: Ես պարզապէս դպրոցէն փախած ու այս կողմը եկած եմ, առանց հօրս գիտութեանը . . .

ՄԱՐՏ. Եթէ բան մը կը հասկընամ Մօնթէ Քրիսթօյին Ալին ըլլամ . բայց ի՞նչ ապուր ուտելու ես ալ ասանկ գործերու մէջ կը խառնուիմ :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Օ՛ . . . կեցիք , պատմեմ ձեզի եղելութիւնը . . . չառ մը տարին երէտ (Մեկուսի) 12 տարի ըսելու կամէնամ կոր . — Հայրս զիս Պօլոյ Արքունի բժշկական դպրոցը դրած է՝ ուրանցուցած կեանքս կեանք չէ : Ոչ ծանօթ ընտանիքներ կան , ոչ ընտանեկան զբօսանք եւ ոչ ալ դուրսը զբօսնելու հրաման : Թատրոն մը ունինք՝ հոն ալ աղեկ խաղ մը ներկայացուած ատեն՝ ամենեւին բազմութիւն չըլլար եւ խաղը դերասաններուն բերնէն կը թափի ու սիրտդ կը նեղանայ . գերարշիւամենաշաղակրատական մեծամեծ ազդարարութիւններ տեսած օրդ ալ երթաս , բազմութիւն լեցուն , բայց խաղէն բան մը չես հասկընար . . . Ուստի Քուրպանին երրորդ օրը , դասընկերնէս մէկուն հետ խօսք մէկ ըրած՝ գիշերը մէյմէկ տօմինս հագանք եւեւսնք շիտակ պալօ գացինք եւ ժամու մը չափ ասդիս անդին թափառելէ եւ սըլքքտալէ վերջը սրտերնիս նեղանալ սկսաւ : Հոն գտնուող կանանց հետ ալ մէյյ մը պարեցիր կամ քիչ մը տեսութիւն ըրիր մի , քսակին բերանը բանալու է (եթէ տակը արդէն ծակ չէ) . բարեբաղդաբար հօրս երեք ամիսը անգամ մը ինձ ղըրկած 5 ոսկին դեռ նոր ընդունած եւ հազիւ մէկ ու կէս ոսկի ծախք ըրած էի մէջէն : Բայց ընկերս երեք օր պայրամին քսակն ու գրպանները գերարշիւամենայատակնունայնաբար պարուած ու դատարկած ըլլալուն , եւ ես ալ 3՝ ամիս , 90՝ օր , որ գիշերները

մեկտեղ համբերով 2000 ժամէն աւելի կրնէ , քովս գտնուած այդ 2—5 ոսկիով ինքզինքս հոգալու դատապարտեալ . (շիտակը հօրս գերառատաձեռնութեանը խօսք չը կայ) չը համարձակելով զանոնք ծախսել , խորհեցայ որ երթամ խաղի սենեակը եւ միայն մէկ ոսկի մը պտուտակախաղին մէկ թուոյն վրայ դնեմ . . . : Ասի խորհիւ , գործադրելս եւ մէկ ոսկիիս փոխարէն՝ 24 հատ գերափայլուն եւ ամենապայծառ ոսկիներու դէջ մը սեղանին վրայ ինձ տրուելը վայրկեանի մը գործ եղաւ : Ինձի մնար , շիտակը ես ետ քաշուիլ ու զեցի փառաւոր զբօսանք մը ընելու համար . բայց անծանօթ Յոյն մը քովս գալով , ստիպեց զիս որ շարունակեմ եւ սա թուոյն դիր , նա՛ թուոյն դիր ըսելնինի , չերկարեմ խօսքս Միւսիւ . . . անուանիդ մոքէս ելաւ . . . :

ՄԱՐՏ. Մարտի . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Հա՛ , Միւսիւ Մարտիկ չերկարեմ խօսքըս , կէս ժամուն մէջ գրպաններս ոսկիով լեցուցի եւ եթէ շարունակէի , ապահով եւ ամենաապահով եմ որ թաշկինակներս ալ պիտի լեցընէի :

ՄԱՐՏ. Կամ բոլորովին պիտի պարպէիր . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բայց դիմացնիս տաճիկ մ'ալ կար որ վրան գտնուած 800 ոսկիէն աւելի ստակը եւ խելքն ալ մեկտեղ կորսնցընելով , սկսաւ դիւահարի մը պէս աղաղակել ու դժօխային աղմուկ մը հանել . . . Բազմութիւնը սկսաւ խռնիլ , ոստիկաններ եւայլն վրայ հասան եւ մենք ալ վախնալով որ գլխունուս փորձանք մը չի գայ , կամացուկ մը կծիկը դրինք , եւ պալոյէն դուրս ելածնուս պէս՝ շունջերնիս Մսը-

րիին պանդուխտները եւ հոն առանձին սենեակ մը քաշուելով, ոսկիներս համրեցինք որ ճիշդ 128 ոսկի :

ՄԱՐՏ. 128 ոսկի . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Այո, եւ ամենքն ալ գերափայլապայծառ : Մէջէն 8ը հատն ալ իմ ընկերիս տուի, որովքովս մնաց 120 ոսկիի կլորիկ դումար մը : Եւ որովհետեւ այնքան տարիներէ 'ի վեր դպրոցին մէջ բանտարկեալ մնալէս գերաճանձրացած եւ դասերուն տաճկերէն լեզուով աւանդուելէն գերաշիճանձրացած՝ այդ բանտէն ազատելու միջոց մը կը փնտրուէի միշտ, հետեւեալ օրն իսկ Մէսաթըրիի շոգենաւը նրստելուս պէս ճամբայ ելայ, հայրենիքս մէյմը այցելելու եւ տալա իմ երեւակայութեանս ու երազոցս առարկայն՝ Բարիքը տեսնելու համար . . .

Շոգենաւը Սարայ—Պուրնիէն անցած փոստէն աչքերս աւիամայ յառեցան մեր դպրոցին վրայ, ուր այնքան օրեր անցուցեր էի եւ այնքան յիշատակներ կը թողուի (հին զգեստներս ալ) եւ մինչ խորին մըտածմունց մէջ թաղուած երեւակայական աշխարհներու մէջ անզգայաբար կը թափառէի, յանկարծ, մետաքսեայ շրջագգեստի մը ծնգացս դէմ չիման ելէքտըրականութենէն սարսուռեալ եւ սթափեալ ինչ տեսնեմ քովս . . . զոյգ մը արհիափայլ աչքեր, որ արեգակը գործի մը բռնըռած ատեն կրնան ամենազերապայծառ լուսով մը լուսաւորել լուսինը եւ զմեզ չորհեղ լուսնի լուսէն . . . զիմաց գեղեցկութիւն մը, բերնի պզտիկութիւն մը, գոյնի անուշուշութիւն մը, եւ ձեռքերու գերաքնքուշութիւն

մը որ... որ... որ երեւակայութիւնս խանգարեց... :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի Բեռորդիս չըլայ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բայց դժբաղդաբար առանձին չէր որ հետը տեսակցելու համարձակէի, իր հետը խոժոռագէմ կին մը կար՝ որուն հայեացքը խիստ քիչ կը քաջալերէին զիս . . . գերերջանկաբար, իրիկունը սեղանի ատեն զինքը քովս նստեցուցին եւ . . .

ՄԱՐՏ. Ընչաւ եղբորորդիս, Հոգուհին է . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Սեղանին վրայ՝ խոզապուխտ, մանանեխ, գինի եւլն հրամցնելով, հետը քիչ մը բարեկամացայ եւ չեմ գիտեր ինչպէս եղաւ իւր բազուկը իմիս կարծելով մէյմը սկսեցի . . .

ՄԱՐՏ. Օ՛ . . . շատ շուտ չէ՞ մի . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Եւ չիտակը խօսելու համար օրիորդն ալ հաճութիւն չը ցցուց բնաւ ըրածիս . . . բայց իմ խելքս գլուխս չէր որ . . . Վերջապէս երբ այսօր շոգենաւէն դուրս ելանք, չը կրցի բաժնուիլ իրմէ եւ ուր որ գնաց ի հեռուստ իրեն հետեւելով մինչեւ այս տունը եկայ մտայ :

Եւ մինչդեռ յանդիմանութիւններ կ'սպասէի ձեր կողմէն, մարդասիրական հիւրընկալութիւն մը կը գտնեմ զոր բնաւ չէի յուսար . . .

ՄԱՐՏ. Ներեցէք, կ'աղաչեմ իմ տարօրինակ հարցմանս . . . բայց աստահովապէս գիտե՞ք՝ թէ դուք Միւսիւ Մէլիքեանին որդին էք . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Օ՛ . . . գերաբաշխամենասպասովապէս . . . եւ եթէ դեռ կը տարակուսիք . . . ահաւասիկ անցագիրս (Անցագիրը կը ներկայացրէ) դէ՞մք ձուածեալ . . .

ՄԱՐՏ. Դէմքը ծուած եղ, ատ ալ չէի լսեր . . .
Վ. ՄԵԼԻՔ. Զուած եւ, ձուած եւ, քիթ միջակ, ա-
չեր սեւ, պէսեր դեղին» եւայլն, կը տեսնէք զխմա-
նկարն ալ ճշգրիտ է :

ՄԱՐՏ. Որ անցագիրը աչիք անցուցած է . Այո՛,
այո՛, ճիշդ է, բայց իմ ինչուս պէտք որ ասանկ
գործերու մէջ կը խառնուիմ . . . ինչ որ է . . .
հա՛, սա նամակը բերին ձեզի համար, առէ՛ք :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ինծի համար . . . Ատի սխալ ըլլա-
լու է . . . դեռ երէկ չէ առջի օրը ես ինքս անգամ
չէի գիտեր Իզմիր գալս եւ ինչպէս կըլլայ որ ինծմէ
առաջ՝ իմ անուանս ուղղեալ նամակ կուգայ հոս . . . :

ՄԱՐՏ. Բացէ՛ք ուրեմն, թերեւս կարգաք նէ բան
մը հասկընաք :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Կը քանայ եւ կը կարդայ :

«Մօն չես է իւնիք Վէնսան» (խօսեցող) իմ անու-
նըս . . . (շարունակեցող) «Ժը դ'աթան տը իէռ
Ժիւսք ա օԺուտուի ա լ'օթէլ տը Էօռօքա, Ժը ն'է
Ֆէ քը բէնսառ թուԺուռ ա դուա է Ժը մ'անպէթ
պօքու պօքու : Վիէն բոէսթ, բէռ քը Ժը մանԺ
դուդ լա Ժուռնաթ, բուռ բասէ լը Թէմբօ, սըլա Ֆէ
մալ պօքու պօքու ալէսթօմաքօ . . . :

Դօն ԷօԺէնի»

(Սօսեալ) ԷօԺէնի . . . ամենեւին չեմ ճանչնար . . . :

ՄԱՐՏ. Բայց այդ պօքու պօքու մանԺներէն ես
բան մը հասկըցայ կը կարծէք . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ես ալ քիչ բան հասկըցայ այս խտալօ
Դադիէրէնէն . . . ահա թարգմանեմ քեզ, (Նաւա-
կին վրայէն) : «Քեզի կ'սպասեմ յերեկից մինչեւ 'ի

այսօր 'ի պանդոկըն Եւրոպայի, ես չեմ ըներ բայց
եթէ մտածել միշտ քեզ եւ սիրոս կը նեղանայ շատ,
շատ : Եկ արագ քանզի կուտեմ բոլոր օրական վասն
անցուցանելու զԺամանակն, այս կընէ քէշ շատ շատ
ստոմաքսին . . . քու Եւգինէ » (խօսեցող) իմ Եւգի-
նէ՛ . . . Գոնէ այս անունով մէկը ճանչնայի . . . :

ՄԱՐՏ. Ես ալ բան չեմ հասկընար որ . . . բայց
բոլոր յանձանքը իմ է որ կըլնեմ ասանկ գործերու
մէջ կը խառնուիմ . . . :

ՅՈՎՍ. Ներս մտնեցող, Դիտարկաւոր մէկը եկաւ եւ
կուգէ իմանալ թէ մինա՞կ էք :

ՄԱՐՏ. Երիտասարդ մարդ է թէ ծեր :

ՅՈՎՍ. Բան մը չըսաւ, աղայ, բայց եթէ կուգէք
երթամ մէյմը իրեն հարցընեմ . . . :

ՄԱՐՏ. Ո՛չ, ո՛չ, հոս բեր գինքը (Վ. Մ. ին) նե-
րեցէք, Պարոն Մէլիքեան . . . բայց կը տեսնեք որ
այս մարդը առանձին տեսնուի է ուզեր հետս . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Օ՛ . . . հոգ չէ, հոգ չէ, այնպէս
համարեցէք թէ ձեր տունն էք :

ՄԱՐՏ. Ուրեմն բարեհաճեցէք սա սենեակը նըս-
տիլ վայրկեան մը եւ ես այս մարդը ճանբայ դը-
նեմ . . . :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Հաղար ու մէկ գիշերներու պատմու-
թիւնն է այս, ուրիշ բան չէ . . . (աջ կողմը կը
մտնէ) :

Տ Ե Ս Ի Լ Զ .

ՄԱՐՏԻՐՈՍ, ՅՈՎՍԷՓ, ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԵԼԻԲ.

ՅՈՎՍ. Դռանը առաջ, Հրամէցէք, Միւսիւ (Դռու կեղնե) :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ժանքու հագուստով, ձեռքը չանքայ մը եւ դեմքը ծածկած : Մինակ ենք հոս, այնպէս չէ՛ Մարտիրոս աղայ, ես եմ, չը ճանչցա՞ք զիս :

ՄԱՐՏ. Կարելի՞ բան է. Մէլիքեանը . . . իմ հընաւորը բարեկամս . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Հնաւորը . . . Օ՛ . . . կաղաչեմ, ինչ պէտք է ատանկ խօսքեր . . .

ՄԱՐՏ. Այսպէս յանկարծ կոխել, հէ՛ . . . նամակիդ նայելով դու չը պիտի գայիր :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ի՞նչպէս չէ . . .

ՄԱՐՏ. Բայց դու գրեր էիր թէ քու որդի՛դ պիտի գայ :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Է՛, ես եմ . . .

ՄԱՐՏ. Ըսելէ որ որդի՛դ ալ պիտի գայ . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ամենեւին . . . իմ որդիս, ես եմ . . .

ՄԱՐՏ. Բայց ինչ կըսէք, եթէ բառախաղ մը կայ խօսքերնուդ մէջ, չիտակը ես չը կրցի հասկընալ :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ոչ, ոչ, պարզապէս՝ ես իմ որդիս եմ . . .

ՄԱՐՏ. Մեկուսի, Հապա ներսի սենեակինը . . . (Մեկիսին) ճշմարիտ խելքս չը հասաւ այսօրուան

անցքերուն . . . Բայց ես ի՞նչ ապուր ուտելու այսպէս գործերու մէջ կը խառնուիմ . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Այս ցեղաբանութիւնը գրեզ կը զարմացընէ՛, այնպէս չէ՞ . . . Հիմա կըսեմ քեզի հանելուկին լուծումը . . . Մտքերնիդ կուգայ ինչ պատճառաւ իզմիրէն մեկնեցայ ես ասկէ 12 տարի առաջ :

ՄԱՐՏ. Օ՛, չա՛տ աղէկ միտքս է :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ո՛չ, մտքերնիդ չէ բնաւ, որովհետեւ նախ եւ առաջ ասոր ճշմարիտ պատճառը երբէք գիտցած չէք :

ՄԱՐՏ. Ի՞նչպէս . . . Կիներնիդ մեռնեցէն վերջը շուայլութեամբ եւ մասամբ նորին, զեղխութեամբ եւ մասամբ նորին կեանք մը անցընել սկսար եւ կամաց կամաց դրամագլուխդ երկու ոտքով կատուններուն կռնակը բեռցընելով, ասիւր քալեցիր չիտակ Ռուսիոյ կողմերը :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Փախստեանս գլխաւոր պատճառը այդ չէր, արդարեւ կանայք զիս եւ քսակս բաւական քամեցին, բայց իմ իզմիրէն մեկնելուս ճշմարիտ պատճառը Մարիանէն էր . . . մտքերնիդ կուգայ, Մարիանէն . . . սիրունիկ եւ կըրօղէմ աղջիկ մը, բայց ինչ կատաղութիւն . . .

ՄԱՐՏ. Ծճմարիտ միտքս չը գար . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Չերկարեմ խօսքս, այդ աղջկան եւ իմ մէջ բաւական սերտ յարաբերութիւն մը կենալուն, օրին մէկը . . . ինչ տեսնեմ . . . գուրջն զոր փորեաց . . . եւայլն եւայլն : Արդէն կատաղի նախանձոտ մ'էր . . . այս պարագան ալ

զինքը աւելի շփացընելով սկսաւ բողբոջիւն վրաս բռնանալ : Օր մ'ալ առտուն կանուխ տունս է եկեր եւ անխօսակ մը մինչեւ պառկելու սենեակս մտնելով, էլէնին՝ որուն պատճառաւ արդէն մէկ երկու անգամ հետս կռուած էր, անկողնիս բով շապիքս փոխելու զբաղած կը տեսնէ . . . զիտես, էլէնին . . . սա Յոյն աղջիկը . . . թուշ ու այտերը փոս փոս . . .

ՄԱՐՏ. Ո՛չ, ո՛չ, չեմ գիտեր, դու լաւ գիտես որ ես ատանկ բաներու մէջ չեմ մտներ . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ուստի կռիւ մը բրթի, կռիւ մը որ . . . ալ մազեր փետտել մի կըսես, (մանաւանդ իմիններս) ծեծեր մի, սպառնալիքներ մի . . . վերջապէս այնքան ըրաւ որ՝ զինքը փառաւորապէս տունէն դուրս ընելու պարտաւորեցայ : Մէյ մ'ալ երկու օր վերջը լսեմ որ, Պատրիարքարան եւ ոստիկանութեան պիտի բողբէ եւ իւր վիճակը (փոքր կը ցոյցնէ) յայտնելով ամուսնութիւն պիտի պահանջէ . . . եւ եթէ ասով ալ չը յաջողի, ուշիւրվէր մը գըներ է որ զիս զարնէ : Մտած է անգամ մը, ամուսնանալ այդ կատաղիին հետ որ եթէ քիչ մ'աւելի առիթ տամ (որ երիտասարդութեան մէջ կրնայ պատահիլ) իւր նոյսանձը գրգռելու, երեսս մրոտելով՝ ներքինեաց դասը պիտի կարգէր զիս եւ կամ չիտակ անդիտի աշխարհ պիտի ղրկեր :

ՄԱՐՏ. Ատի քաշուելու բան չէ չիտակը :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ուստի ես ալ կծիկը դնելուս պէս՝ չիտակ չունջս Պուքրէշ առի . . .

ՄԱՐՏ. Բայց որդի մ'ալ ունէիք որ . . . 10—14 տարեկան մը ըլլալու էր :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Այո՛, այո՛, ամենաարեւի որդի մը . . . որ հոգիս բերանս կը բերեր իւր անառակութիւններովը եւ որուն ձեռքէն ազատելու համար՝ ասկէ մեկնած ատենս զինքը հետս առի ու Պօլիս Արքունի բժշկական դպրոցը դրի : Անկէ միտքս Ռուսիա երթալ էր, բայց Պուքրէշէն անցած ատենս այդ երկիրը խիստ ճաշակիւս յարմար դալուն եւ հոն՝ զիս անունով ճանչցող եւ հետս երբեմն առեւտրական գործեր ընող մէկ քանի վաճառականներ գտնուելուն, իմ որդիս եղայ եւ որդւոյս անուամբը ճանչցուցի ինքզինքս : Դէմքիս պատկերն ալ մեծապէս կը նպաստէր այս խաբէութեան եւ արդէն ալ ծաղիկ հասակիս մէջ էի . . .

ՄԱՐՏ. Օ՛ր . . . քառասնամեայ ծաղիկ մը :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Բայց քսան տարեկանէն աւելի չէի երեւար, եւ այնքան աշխոյժ ու կորովի էի, որ դժուարախաբ Պուքրէշուհիք անգամ կը խաբուէին . . .

ՄԱՐՏ. Միւսիւ Մէլիք, կը տեսնեմ որ ամենեւին չէք փոխուած, ինչ որ էիք, ան էք միշտ :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Եւ կը պարծիմ . . .

ՄԱՐՏ. Եւ միշտ ալ երիտասարդ . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ես չիտակը բնաւ յօծարութիւն չունիմ ծերանալու եւ օր աւուր ալ աւելի կ'երիտասարդանամ :

ՄԱՐՏ. Տարակուսով : Օ՛ր . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Բայց սա ալ ըսեմ որ՝ ինքզինքս չառաղէկ կը խնամեմ . միշտ մարմնամարդութիւն կընեմ, յաճախ ձի կը հեծնեմ, երբեմն ալ կիյնամ :

ՄԱՐՏ. Օ . . . ատի խիստ առողջարար է :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Անկէ ետեւ տեսակ տեսակ ջուրեր , բոմատաներ , քօսմէթիքներ , որոնք մարդուս դէմքը կը թարմացնեն .

ՄԱՐՏ. Վերջապէս պառաւ քօքէթներու պէս . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Երիտասարդ քօքէթները թող ինծի հաւնին , ալ մնացածը հոգս չէ . . . . Հիմայ քեզի մեծ գաղտնիք մ'ալ հաղորդեմ . . . . Ես ոքանչեւ լազեղ երեւելի երգեցուհի կնոջ մը հետ եկայ Իզմիր . . .

ՄԱՐՏ. Հոն թատրոնն էր :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Մեծ թատրոնին մօտը , փաքրիկ քաֆէ շանթանի մը մէջ էր , եւ որովհետեւ խիստ շահաւետ պայմաններով , այսինքն հոն իր առած գումարին տասնապատիկը վճարելով , հոս՝ չեմ գիտեր որ կողմ երգելու համար զինքը կը բերեն , իրմէն չը բաժնուելու համար ես ալ իւր հետ ճամբայ ելայ եւ Պոլիս զինքը ճանչցողներ գտնուելուն , Լոյսի շոգեշաւով զինքը զրկեցի , որ մեր շոգեշաւէն օր մ'առաջ մեկնեցաւ . . . . Անշուշտ երէկուքնէ 'ի վեր հասած է հոս եւ օթէլ տ'էօթօթը ինծի պիտի սպասէ Էօթէնիս , . . . Էօթէնի . . . ինչ ալ անուշիկ անուն մը . . . .

ՄԱՐՏ. Մեկուսի . Էօթէնի . . . օթէլ տ'էօթօթ . . . նամակը իրեն համար ըլլալու է :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Բայց կաղաչեմ զիս խաղը չընես , գիտես որ ամենէն աւելի այդ կնոջ համար է որ որդիս ըլլալ եւ որդիս մնալ կուզեմ :

ՄԱՐՏ. Չես գիտեր թէ քու գալուստդ սրբան տակնուկրայ կընէ իմ խորհուրդներս : Ես ալ կարծելով որ որդիդ պիտի գայ , ելայ յիմարտար աղէկ

աղջիկ մը պատրաստեցի իրեն համար . . . բայց ես ալ ինչ ապուր ուտելու ասանկ բաներու մէջ կը խառնուիմ . . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Ան պիտի կարգուի , ան անպիտաննը :

ՄԱՐՏ Այո՛ , իմ քրոջ աղջկանը Հոգուհիին հետ , զոր Պօլսէն յատկապէս այս նպատակաւ բերել տուի :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Հոգուհի . . . սիրուն անուն մը , բայց ինչպէս , օրիորդն ալ գեղեցիկ է . . . .

ՄԱՐՏ. Է՛ . . . հիմա պիտի տեսնաս տ .

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Ի՛նչ , հոս է ինքը . . . .

ՄԱՐՏ. Այո՛ , այո՛ :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Բայց ինչ կընէք , հոս կին մը կայ եւ ինծի չէք ըսեր . . . ան է թէ հիմայ գայ ու զիս այս դէմքով ու հագուստով տեսնէ . . . կաղաչեմ , չուտ , չուտ , սենեակ մը ցոյց տուր ինծի . . . .

ՄԱՐՏ. Բայց ի՛նչ սենեակ . . . ինչ եղաւ քեզի :

Ա. ՄԷԼԻԻՖ. Ո՛հ . . . Աստուած իմ . . . հիմա կը մեռնիմ . . . բայց չուտ սենեակ մը , սենեակ մը , որ դէմքս վերանորոգեմ . . . .

ՄԱՐՏ. Ահաւասիկ , մօրի սա սենեակը եւ հոն ինչ կուզես ըրէ : Ա. Մեղ . աչ կողմի սենեակը կը մսնե :

ՄԱՐՏ. Ներկարարին տակառը պիտի մտնէ կարծեմ . . . . Երթամ ես ալ Տիկին Շուպառաճեանին թախմեքը աչքէ անցընեմ նայիմ գործածուելու բաներ են :

(Վարագոյրը կիցնէ)

ԱՐԱՐՈՒԱԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

Առաջին արարուածի սրահը

Տ Ե Ս Ի Լ Ա .

ՄԱՐՏԻՐՈՍ . Վերջը ՎԷՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔ .

ՄԱՐՏ . Այս խեղճն ալ մուցանք , ժամէ մը 'ի վեր
ինձ կ'սպասէ , (ձախ կողմի դրան մերձեկնայով եւ
կանչելով) Է՛ . . . Երիտասարդ , երիտասարդ :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Է՛ . . . ռը է տեսնենք օրիորդը :

ՄԱՐՏ . Օրիորդ մօրիորդ չը կայ , չուտ , չուտ փա-
խիր , ետեւդ անգամ մի՛ դառնար . . . ինքը հոս
է . . . Եկաւ , եկաւ . . . խեղճ տղայ :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Բայց . . . Եկաւ , եկաւ , ո՞վ եկաւ :

ՄԱՐՏ . Մէլքեանին սրդին . . . :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Է՛ . . . Ես . . . :

ՄԱՐՏ . Ո՛չ , ո՛չ , քու հայրդ . . . :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Հայրս . . . :

ՄԱՐՏ . Հայրը , սրդին . . . Երկուքն ալ . . . :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Բայց ինչ կըսէք հանելուկ կը . . . :

ՄԱՐՏ . Փախիր , փախիր , (ետեւէն հրելով) չուտ ,
կուգայ կոր . . . ան , եկաւ , չուտ սա վարագոյրին
ներքեւ մօրի ու պահուէ թշուառ . . . (վարագոյրին
ետեւէն կը թխալի ու վրան կը ծածկի) Բայց Էս ինչ ապուր
ուտելու ասանկ բաներու մէջ կը խառնուիմ . . . :

Տ Ե Ս Ի Լ Բ .

ՄԱՐՏԻՐՈՍ , ՎԷՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔ . Պահուած ,
ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԵԼԻՔ .

ՄԱՐՏ . Ի՜նչ վիճակ . . . :

Ա . ՄԵԼԻՔ . Կը մտնեմ եւ զգուշութեամբ չորս կող-
մը նայելով . Մինակ ես դեռ . . . այո՛ . . . սպասու-
հիլի գործը դու պիտի տեսնես այսօր . (վրայի հա-
գածը կը հանեմ արոտի մը վրայ կը նետեմ եւ մեղքը
forսեով մը կը մնայ) :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Վարագոյրին ետեւէն , ձիւղ ինքը . . .
հայրս . . . :

ՄԱՐՏ . Ա՛յո ինչ է ատ . կիներն անգամ հիմա այդ
բաները ձգեցին . . . :

Ա . ՄԵԼԻՔ . Բայց ասի՛ վորս չը մեծնալու համար
կը գործածեմ ես :

ՄԱՐՏ . Խնդրայով . Պաշտօններ ալ ունի :

Ա . ՄԵԼԻՔ . Կաղաչեմ , (կոնակը դարձնելով) սա
լաւ մը սխմէ եւ օղակը անցուր , ես չեմ կրնար կոր
անցընել . . . : (ՄարՏ . կը սխմէ) :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Ի՞նչ գործի համար եկեր է արդեօք :

Ա . ՄԵԼԻՔ . Սխմէ՛ , սխմէ՛ , տեղի՛ . . . սա չուն-
չքս հանգիստ առնելուս պէս , հանգիստ չեմ ըլլար . . . :

Վ . ՄԵԼԻՔ . Հայրս մէջքէն արիւն պիտի առնէ :

ՄԱՐՏ . Ը՛հ . . . Բայց հիմա կը ճաթիս :

Ա . ՄԵԼԻՔ . Հա՛ , հա՛ , քիչ մնալ , քիչ մնալ ,
ծունդդ կոնակիս դիր ու աղէկ մը կոխէ , երբ որ կա-
կապուտ կտրիմ նէ թող տուր :

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Յովնան Մարգարէին պէս պաշենա-
յին մէջն է մոտեր, հիմա աղիքներն ալ դուրս պիտի
թափին :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Է՛. հիմա թէ որ տղուդ անուռովը
քեռորդուդդ ներկայանամ եւ ան ալ ինծի հաւնի
նէ . . . :

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Հոգուհիին համար կըսէ . . . :

ՄԱՐՏ. Բայց չըլլայ որ միտքդ անոր հետ . . . :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Է՛. . . ինչո՞ւ չէ . . . :

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Բարձր, Հէ՛ . . . :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Ի՛նչ ձայն է . . . մարդ կայ . . .
երթամ, երթամ ու հազուիմ, հիմա մէկը կուգայ
ու զիս այսպէս կը գտնէ . . . (աջ կողմը կը մտնէ).

Տ Ե Ս Ի Լ Թ.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԱՂԱՅ, ՎԷՆՍԱՆ ՄԷԼԻԻՔԵԱՆ

Վ. ՄԷԼԻԻՔ Վարագոյրին ետեւէն ելնելով. Օ՛հ . . .
խղդուեցայ . . . : Բայց ի՞նչ կըսէր հայրս Հոգու-
հիին համար, ինքզինքը հաւնեցընէ՞լ կուգէր անոր . . .

ՄԱՐՏ. Բաւական է որ չենէ իրեն հետ ամուսնա-
նալ ուզէ . . . :

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Ամուսնանալ իրեն հետ . . . ատոր
ամենէն առաջ ես պիտի հակառակիմ բոլոր հոգւոյս,
մարմնոյս, սրտիս եւ մտքիս զօրութեամբը եւ ամե-
նազօրութեամբը :

ՄԱՐՏ. Բայց ամէնէն առաջ մէյ մը դուն ասկէ դուրս
ել նայինք. վասն զի եթէ հիմա դայ ու գրեզ հոս գըտ-
նէ . . . ան ալ իր ամենազօրութեամբը . . . :

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Հոգ չէ, հոգ չէ, ասէ՛կ գէշ բժիշկ
կը սեպուիմ, ատոր ալ դեղը կը գտնեմ . . . :

ՄԱՐՏ. Բայց գնա՛, գնա՛, կաղաչեմ, չուտ դուրս
ել. (Ետեւէն հրմշտկելով միմեկէր դուռը կը տանի).

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Կերգամ, բայց դեղը հետս կառնեմ
կուգամ :

ՄԱՐՏ. Չէ, չէ, խուսկդ մօմդ քեզի մեր ժամը
մի՛ գար :

ՄԱՐՏ. Առանձին. Նայէ մէյ մը սա գլխուս եկած-
ները . . . Ա՛հ. — եթէ մէյ մ'ալ ասանկ գործերու
մէջ խառնուիմ . . . :

Տ Ե Ս Ի Լ Դ.

ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՊԱՐԱՃԵԱՆ, ՄԱՐՏԻՐՈՍ

Տ. ՇՈՒՊ. Է՛, Մարտիրոս աղայ, Մէլիքեանին տը-
ղան եկա՞ւ վերջապէս . . . :

ՄԱՐՏ. Ո՞րը :

Տ. ՇՈՒՊ. Ի՛նչ, երկու տղայ ունի :

ՄԱՐՏ. Ո՞չ . . . այսինքն, այո՛, եկաւ :

Տ. ՇՈՒՊ. Ո՞ւր է ուրեմն՝ գոնէ մեկնե՛լէս առաջ
մէյմը տեսնեմ զինքը :

ՄԱՐՏ. Դո՛ւրս պիտի երթաք տիկին :

Տ. ՇՈՒՊ. Այո Պուքրէ՛շ կերթամ :

ՄԱՐՏ. Բարի ճանապարհ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Շիրակն ըսեմ՝ սա անդուժ մարդուն ետեւէն պիտի երթամ, որ 12 տարիէ ի վեր զիս այսպէս երեսի վրայ թողած է :

ՄԱՐՏ. Դարձեալ ողբը սկսանք :

Տ. ՇՈՒՊ. Ինքը այրի էր եւ ես դեռ պզտիկ աղջիկ էի . . . ան ինչ երջանիկ օրեր էին , ինծի միշտ անուշիկս , նոնուշիկս , դողողիկս կը կոչեր , ան , դըժուառ եւ դիւրահաւան Մարիանէ . . .

ՄԱՐՏ. Ինչ , ձեր անունը Մարիանէ՞ է :

Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛ , երբեմն , բայց հիմա Տիկին Շուպարաճեան եղանք դժբաղդաբար :

ՄԱՐՏ. Ռէվօլվէր մ'ալ ունէ՞լք դուք . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛ , եւ մինչեւ հիմա ալ պահած եմ լեցուն , զինքը պիտի դարնէի այն ատենը եւ վատը . . . չը թողուց , ելաւ փախաւ . . .

ՄԱՐՏ. Է՛ չիտակը ատ ալ թող տալու բան չէ ան :

Տ. ՇՈՒՊ. Ուստի ես ալ՝ խօսողին մեկուն հետ ամուսնացայ :

ՄԱՐՏ. Միւսիւ Շուպարաճեանը . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛ , Միւսիւ Շուպարաճեանը , որ երկու տարիէն զիս այրի թողուց , բարեբաղդաբար տարին 100,000 ղուրուշի ալ եկամուտ ձգեց :

ՄԱՐՏ. Է՛ . . . ինքը խօսօշ , բայց քսակը պօշ չէ եղեր . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Եւ այն ատենէն ի վեր միշտ կ'սպասեմ որ լուր մը առնում իմ Անտօնիկէս եւ իւր հետ ամուսնանալով մեզ ժառանգներ ունենանք (մեկուսի ողբագին) ան , եթէ ասորեր , հիմա 12 տարեկան մը

պիտի ըլլար : (Մարտիրոսին) կարծեմ այդ երջանիկ օրը հասած է եւ վերջապէս ձեռք պիտի անցընեմ զինքը . . . եւ փափաքիս պիտի հասնիմ . . . անա կերթամ ես :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի Անհաւերութեամբ , Էօֆ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Կը փափաքէի որ մէյմը բազկացս մէջ գրկեմ իւր որդին , որն որ արդէն Իգմիր հասած է կըսէք . . . ան , որքան խաղցուցերեմ զինքը ծընգացս վրայ :

ՄԱՐՏ. Բայց , Տիկին , եթէ պիտի մեկնիք , աղէկ կընէք որ ժամ առաջ ճանբայ . . .

ՅՈՎ. Դռնեմ ծանուցանելով : Միւսիւ Մէլիքեանին որդին . . . (դուստր նայելով եւ ցած) Պարսամը սիր . . . հա՛ . . . (ներսին) Միւսիւ Վէնսան Մէլիք :

ՄԱՐՏ Մեկուսի. Առ քեզի խառնակութիւն մ'ալ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Մէլիքին որդին :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի , Հիմա պիտի ճանչնայ զինքը . . . ա՛յ բանը բուսաւ . . . բայց ես ինչ ապուր ուտելու ասանկ գործերու մէջ կը խառնուիմ . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Ե.

ՆՈՅՏԻՔ , ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԵԼԻՔ երիսասարդացած . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Կիներ չը տեսներ : Հիմա ալ պատրաստ եմ , սիրելիս :

Տ. ՇՈՒՊ. Բացազանցութեամբ , Ինքն է , բոլորովին ինքն է :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Հոս գեղեցիկ սեռէն կայ եղեր, (ցած)
եւ բան մը չես ըսեր ինծի (բարեւոյն) Տիկին...
ՄԱՐՏ. Յաճ : Զգուշացիր, Մարիանէն է :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. այրայրութեամբ, ի՛նչ կըսես...
ՄԱՐՏ. ցած : Այո՛, ինքն է... եւ ոչ վարկեր լե-
ցուն պահած է դեռ...

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. ջիղերը կը թուլան : Ա՛հ...
Տ. ՇՈՒՊ. Անտոնիկ, դուք չէ՞ք Անտոնիկը...

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Անտոնիկ... հայրս կը հարցընէք :
Տ. ՇՈՒՊ. Հայրդ... ո՛հ, չէ, անկարելի է...

դու վիշէնիկն ես ուրեմն :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Նոյն ինքն... եթէ կուզէք Մար-
տիրոս աղային հարցուցէք :

ՄԱՐՏ. Ը՛... դուք... արդէն :

Տ. ՇՈՒՊ. Բայց ի՛նչ նմանութիւն... անոր կեն-
դանի պատկերը... եկու ուրեմն համբուրեմք զքեզ :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսիս Հիմա թուալէթս պիտի
աւրէ :

Տ. ՇՈՒՊ. Բայց ըսէ տեսնեմ, ի՛նչ կընէ հայրդ, այն
անդուծը, իմ վշտացս պատճառը :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Իմ հայրս ձեր վշտաց պատճառը...
Բայց դուք ո՛վ էք տիկին...

Տ. ՇՈՒՊ. Միտքդ չի գար Մարիանէն, որ քեզի
այնքան չաքարներ, բաներ կը կերցըներ միշտ :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Այո՛, այո՛, հիմա միտքս կուգայ...
ճշմարիտ՝ անուշեղէններուդ համը դեռ բերանս է :

է՛, ի՛նչպէս էք նայինք, դուք ալ աղէկ էք...

Տ. ՇՈՒՊ. Ո՛հ, քու տեսութիւնդ ցաւերս վերանու-
րողեց եւ հին յիշատակներ սրտիս մէջ արթնցուց :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Արդարեւ յիշատակ... ինչպէս ա-
մեն բան չուտ կանցնի եւ յիշատակը միայն կը մնայ
... հիմա հայրս ալ եթէ տեսնես, ճշմարիտ խիստ
դժուարաւ կը ճանչես զինքը :

Տ. ՇՈՒՊ. Շատ փոխաւած է ուրեմն :

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսիս Աղէկ մը խաբենք (բարձր)
Մազն ու մարուքը ճերմակած, կոնակը Պօլսոյ կա-
մըջին կամարին պէս ծռած... ձեռքերն ու ոտքերը
դողդաջուն...

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Ի՛նչ, այդ աստիճան աւրուեր է
խեղճը,

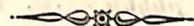
Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մարտիրոս աղային հարցուր...

ՄԱՐՏ. Խաթրդ չը մնայ, բայց փոտած տանձ է
գարձեր...

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Փոտած, հա՛, ճիշդ բառը գտար :

Տ. ՇՈՒՊ. Հոգ չէ, հոգ չէ, ես ան կերիտասարդու-
ցընեմ... ես անոր կերպը գիտեմ...

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Բայց սա երողը (եւ երբայրով եւ ձախ
կողմի դուռը ցոյց տալով) քեզուրդիդ... օրիորդն
է արդեօք...

ՏԵՍԻԼ Զ.

ՇՈՅՏԻ ԵՎ ՀՈԳՈՒԷԻ

ՄԱՐՏ. Ժիշդ ինքը, (Օրիորդին ընդ առաջ երբայրով)
Հոգուհին է...

Ա. ՄԷԼԻՔ. Խոնարհեցի՛ր, Մատնազե՛լ . . .
 ՄԱՐՏ. Գեռորդի՛ս, քեզի կը ներկայացնեմ Միւսիւ...
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Վէնսան . . .
 ՄԱՐՏ. Վէնսան Մէլիքեան :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Մէլիքեանին որդի՛ն . . .
 ՄԱՐՏ. Երզիծօրէն Մէլիքեանին որդի՛ն . . .
 Տ. ՇՈՒՊ. Մեկուսի Մէլիքեանին որդի՛ն . . .
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Առանձին եւ զՀոգուհի դիտելով) Աքան-
 չելի . . . աղւոր ալ ըսես կարծէ . . . (բարձր)
 օրիորդ ձեր լուսահոս աչքերը դեմքերնուդ վրայ այն-
 պիսի լուսնթաղական ճառագայթ մը կը չողջողացը-
 նեն ու կը փայլատակեն որ աչքերս կառնեն :
 ՀՈԳ. Առանձին, Հաւնեցաւ (առաջը կը նայի) :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Դիտա՛ սիրուելու համար ստեղծած է
 զքեզ :
 ՀՈԳ. Առանձին, Յուսացածիս չափ բան մը չէ :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Եւ ինչ վարդազոյն գոյներ . . . եր-
 ջանի՛կ է այն պարտիզպանը՝ որ կարող կըլլայ ընու-
 իւր կողովը այդպիսի դեղձերով . . .
 Տ. ՇՈՒՊ. Մեկուսի, Հայրը չէլէր՝ վրաս կը մնար,
 ճիշդ անոր քթէն է ընկեր . . .
 ՄԱՐՏ. Տիկին, ներեցէք, բայց եթէ կը բարեհա-
 ճիք, վայրկեան մը մինակ թողունք զիրենք, որ քիչ
 մը զիրար ճանչնան. (մեկուսի) սա ինչպէս նետէինք
 զլսերնուս :
 Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛, այո՛, կը հասկընամ . . . Մնաք
 բարով Վէնսան, ես ալ Պուքրէշ կըրթամ, եթէ հօրդ
 բան մը ըսելիք ունիս կամ եթէ նամակ պիտի գրես
 պատրաստէ, ես մէկ պահէն կուգամ կ'առնեմ :

ՄԱՐՏ. Յած առ Ա. Մեղիքեան, Ես հիմա այս կինը
 կ'առնեմ դուրս կեղեմ, դու ալ գործին էութիւնը
 եւ ո՛վ ըլլալը հասկցուր Հոգուհիին :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Է՛ . . . այո . . . անշուշտ . . .
 Տ. ՇՈՒՊ. Ո՛հ . . . ի՞նչ աղէկ բան է երիտա-
 սարդութիւնը :
 ՄԱՐՏ. Այո, մանաւանդ եթէ երիտասարդութիւնը
 երիտասարդ ըլլայ . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Է .

ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԷԼԻՔ. ՀՈԳՈՒՀԻ

Ա. ՄԷԼԻՔ. Մեկուսի, Վերջապէս գացին . . . :
 (Բարձր) Օրիորդ . . . :
 ՀՈԳ. Պարոն . . . :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Մեկուսի Հայ, գորշելի, սա պալենային
 մէկն ալ չարունակ կողս կը մոնէ . . . :
 ՀՈԳ. Առանձին, Զեւը գէշ չէ . . . :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Առանձին, Շիտակը աղւոր կտոր . . .
 աչքերն ալ էլէնիին կը չալեն. Պօլիս՝ պանդուկը տե-
 սած աղջիկս :
 ՀՈԳ. Մեկուսի, Բայց իւր դէմքը . . . :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Վերջապէս . . . օրիորդ . . . :
 ՀՈԳ. Պարոն, ճշմարիտ է արդեօք թէ դուք 26
 տարեկանէն աւելի չըկաք :
 Ա. ՄԷԼԻՔ. Ո՛հ, օրիորդ, խաբեր են զձեզ . . .
 եւ ինծի պարտաւորութիւն մը կը համարիմ ճշմա-
 րիտը յայտնել ձեզի :

ՀՈԳ. Հեաֆրոփոքեանք : է՞ . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Ես օրիորդ քրսան . . . եւ եօթը տարեկան եմ :
ՀՈԳ. Աւելի չըկայ . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Պակաս անգամ չը կայ . . .
ՀՈԳ. Շատ պզտիկ էք դեռ . . . բարեբաղդութեամբ , դէմքերնիդ ասնողը աւելի կը կարծէ . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Այդպէս կերելի՛ ձեզ . . .
ՀՈԳ. Աւելի լաւ . . . հասուն հասակ եւ կատարելութիւնն ալ երաշխաւորութիւններ են . . .
է՛ . . . ամուսնութիւնը այնքան վտանգներ ունի . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Ես ալ ձեզի պէս կը խորհիմ . . .
Ամուսնութիւնը . . . սարսափելի բան է . . .
չատ սարսափելի բան . . . եւ անտարակոյտ օր մը պիտի գայ որ ամենքն ալ պիտի համոզուին թէ . . .
ամենքն ալ պիտի տեսնեն որ . . .
ՀՈԳ. Ի՞նչ բան . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Բայց . . . բայց մինչեւ որ առեալ զձեռն չըլլայ նէ մարդ զիրար չ՞ կրնար սիրել . . .
ՀՈԳ. Պարոն . . . այդ սկզբունքը . . . Օ՛ . . .
ոչ , ոչ , եւ յուսամ թէ պարոն , այդպէս բան ըրած չէք երբէք . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Օ՛ . . . երբէք , երբէք . . . իմ սիրտս բոլորովին նոր է եւ երբէք չէ բաղխած . . .
եւ այս վայրկենիս ձեր քով կը բաղխէ , ձեզ համար կը բաղխէ . . . ո՛հ , Հոգուհի . . . ես բնաւ սէրը չէի ձանչեր , շնորհակալ եմ , հոգուհի , շնորհակալ եմ , որ այս անուշ եւ հաճելի բանը ինծի ու-

սուցիր , եւ յուսամ թէ պիտի պատասխանես զիս տոչորող հրոյն , ո՛վ հրեշտակդ երկնից :
ՀՈԳ. Դէռ պէտք է խորհիմ . . . :
Ա. ՄԵԼԻՔ. Խորհիլ , մինչդեռ հրդեհը սիրտս արդէն պատած է . . . Ա՛հ , օրիորդ , հրաբուխ մ'է որ ձեզի կաղաչէ եւ ձեր ոտիցը . . . (կուգէ ծընկի գալ եւ մեկուսի կրսէ) Ա՛հ , սա պալէնան զիս պիտի մեռցընէ . . . (Հոգուհիին) ոտիցը կիյնայ (Մեկուսի) վերջապէս յաջողեցոյ , (ծնկի կուգայ) :
ՅՈՎ. Իմաց տալով , Միւսիւ վէնսան Մէլիքեանը :
ՀՈԳ. Ի՛նչ կըսես . . . :
Ա. ՄԵԼԻՔ. Վէնսանը :
Վ. ՄԵԼԻՔ. Մտնելով . ես եմ :
Ա. ՄԵԼԻՔ. Մեկուսի . ա՛հ , հայրասպան . . .
Վ. ՄԵԼԻՔ. Կը զարմանաս զիս հոս տեսնելուդ այնպէս չէ՞ . . . :
Ա. ՄԵԼԻՔ. Այո՛ . . . եւ չափազանց . . .
Վ. ՄԵԼԻՔ. Եւ այսպէս ցուրտ , սառուցեալ գոտիէն ալ ցուրտ ընդունելութիւն մը կընէս քու . . .
միակ եւ հարազատ . . . եղբորդ . . .
Ա. ՄԵԼԻՔ. Մեկուսի Եղբայրը . . . չո՛ւնջ կառնում . . . :
ՀՈԳ. Ի՞նչ , պարոն , իւր եղբայրն էք . . .
Վ. ՄԵԼԻՔ. Այո , օրիորդ , եւ իմանալով որ ինքը հոս է , փութացի գերարշի . . . :
ՀՈԳ. Ես կարծէի որ ինքը մէկ հատիկ է . . . :
Ա. ՄԵԼԻՔ. Ես ալ . . . :
Վ. ՄԵԼԻՔ. Ամենեւին , ամենեւին , մենք երկու եղբայր ենք , Բիէռ եւ Վէնսան . . . եւ Վէնսանն եմ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Այո՛, այո՛, վէնասնը ինքն է . . .
(մեկնուի) բայց առ իմ ստանին ծակէն ելաւ :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Հիմա որ եղբայրութիւննիս հաս-
տատուեցաւ, ըսէ՛ ինձ բացարձակաբար եւ արշիբա-
ցարձակաբար . . . իմ ներկայութիւնս կը վրդովէ՞
արդեօք ձեր զրօսանքները . . . Վասն զի օրիորդ,
եթէ տեսածս ցնորք մը չէր (մեկնուի) չէր ա՛. Հո-
գունիին. եղբայրս . . . ձեր ոտից գարշապարացը
փարեալեւ խոնարհեալ էր երբ ես հոս մտայ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Լաւ, դիցո՛ւք թէ ցնորք մը չըլլայ
այդ տեսածդ, ի՞նչ հետեւութիւն կենէ՛ տակից,
պարոն . . . եղբայր իմ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Օ՛ . . . հետեւութիւն. — հետեւու-
թիւնը սա է որ եթէ դուք օրիորդին մէկ ոտքը իյ-
նաք, ես ալ ամենա . . . անմիջապէս իւր միւս ոտ-
քը պիտի իյնամ . . . (մեկնուի) բարեբաղդաբար
օրիորդն ալ կաղ չէ եւ մեծի պզտիկի կռիւ ալ չեւ-
ներ :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Դու . . . իւր ոտքը . . . ուրեմն
զիրար կը ճանչնաք արդէն . . .

ՀՈԳ. Խիստ քիչ . . . շողեցնուի մը մէջ տեսու-
թիւն ըրած ենք :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Եւ սեղանին վրայ քովէ քով նստած :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Մեկնուի. Շողեցնաւու մը սրահը . . .
սեղանի տակ . . . մթութեան մէջ . . . ո՛հ պա-
տանեկութիւնս միտքս կուգայ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Կը տեսնէք ուրեմն, սիրելի եղբայր
իմ, որ ես ալ իրաւունք ունիմ իր վրայ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Դեռ կը յանդգնիս, անպիտան :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Շարունակէ, շարունակէ, ինչ որ
ըսես պիտի համբերեմ . . . ինչ ընեմ մեծ եղբայր
եւ . . . գերարշիամենամեծամեծ եղբայրս էք
գտնուէր . . .

ՀՈԳ. Անդունին, Անդրանիկը դուք էք :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Այո՛, ես եմ անդրանիկը . . . եւ . . .
սանկ տարիի մը չափ ալ իրմէ մեծ ըլլալու եմ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Թո՛ղ տարի մը ըլլայ . . . այդքանն
ալ բաւական նախապատուութիւն կուտայ :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Ուրեմն մրցի՞լ կուզես իմ հետս :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Եթէ չը զիջանիք . . . (մեկնուի)
ապուշի մը պէս աղջիկը ձեռքը յանձնելու չեմ ա . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Ուրեմն բացարձակապէս պատերազմ
կը հրատարակես ինձի դէմ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Արշիբացարձակապէս . . . Կայեն Աբելի
պատմութեանը երկրորդ տպագրութիւնը կսկսինք
(մեկնուի) Հայր Մանուէլ Զախախեանը իմանայ ալ
հոգ չէ, մեր մէջ գրական գողութիւնը չը պատժուիր.
տեսէ՛ք, Գարագաշեանին քերականութիւնը օրինակե-
լով, հեղինակ հանդիսացողներուն ո՛վ ինչ ըսած ու-
նի . . .

ՀՈԳ. Պարոններ, Աստուծոյ սիրուն, մի՛ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Դուք ներս գացէք վայրկեան մը, Օ-
րիորդ, մի՛ ներկայ գտնուիք այս ընտանեկան կըռ-
ւոյն . . . ես զանի հանգարտեցընելու եւ զսպելու
լաւ միջոցներ ունիմ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ո՛հ . . . Օրիորդ, այս տեղէն հե-
ռանալէ առաջ՝ տուէ՛ք գոնէ ձեր քուէն եւ որոշեցէ՛ք
մեր բաղդը :

ՀՈԳ. ԹՈՂ զիս , պարոն , սեղանին վրայ ինձ ըրա-
ծըդ երբէք չը պիտի մոռնամ . . . (կերպան) .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Սա անիծեալ թթուն ալ մոռէն չե-
լաւ դնաց :

Տ Ե Ս Ի Լ Ը .

ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԵԼԻԲ , ՎԵՆՍԱՆ ՄԵԼԻԲ .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ահա տղաս երկուքնիս առանձին մը-
նացինք :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Ահա հայրիկ երկուքնիս առանձին
մնացինք . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ի՞նչ վիճակի մէջ կը գտնեմ զքեզ ,
ի՞նչ գործ ունիս դու հոս , անդամազննութեան դա-
սերդ այս կերպով . . . կը կատարեւադործես . . .
ես զքեզ Պօսֆօրի ափանց վրայ կը թողում . . . բը-
ժըլկութիւն սորվելու համար եւ դու Միջերկրակա-
նին եգերքներուն վրայ թուռն կ'որսաս . . . ըստ
իս աւելի աղէկ կըլլար որ կանանց հետ սիրահարու-
թիւն ընելէ առաջ՝ սա պարտքերդ վճարէիր , որ քիչ
բան ալ չեն : Դերձակիդ Եմէնիճեանին 28 ոսկի ,
Թրիքօթօզին՝ ճերմակեղենի համար , 165 ֆրանք ,
Հէրպլին՝ կօշիկի համար , 225 ֆրանք . . .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Մեկուսի : Ճաշարանին եւ լուսացա-
րար էլէնիին հաշիւները չիկան . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Դպրոցէն առած հազուստներդ քեզի
չեն մի բաւեր եւ ի՞նչ ապուր ուտելու կեցէս Հերա-
լին կօշիկներ չինե՞լ կուտաս՝ որ մէկ զոյգը 50 ֆրանք

է անցուցեր է հաշիւը . . . եւ հիմա ալ կար-
ծես որ այս վիճակիդ մէջ քու ամուսնութեանդ հա-
ճութիւն պիտի տամ . . .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Բայց , հայրիկ , գթա վրաս եւ այս
դժուարին կացութենէն ազատէ զիս . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Ատոր միայն մէկ միջոց մը կայ . . .
այն է . . . այս իրկուն մեկնող շոգենաւով շիտակ
Պօլիս վերադառնալ :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Վերադառնալ . . . բայց հազիւ մէկ
քանի ժամէ ի վեր հասած եմ դեռ հոս . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Այո , այո , հիմա չուտ՝ չորրորդ կար-
գի տոմսով մը կառնես . . .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Հայր իմ , չորրորդ կարգի տոմսակ
չըլլար . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Վերնայարկի , վերնայարկի , կը հաս-
կընամ , թող երրորդ կարգի ըլլայ . . .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Բայց , հայր իմ , գիշերը նաւուն վեր-
նայարկին վրայ խիստ ցուրտ կընէ :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Յո՛րտ մի կընէ . . . առ ուրեմն սա
վերարկուն , կը տեսնես ինչ բարի հայր եմ , իմ կըռ-
նակի հագնուտս անգամ քեզի կուտամ . . . (Մե-
կուսի) արդէն հին ալ է ա՛ , (Վեկուսի) բայց կոր-
սըռէ՛ , դնա՛ (Մակոսի կուսայ) :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Բայց , հայր իմ , ինչպէս մեկնիմ , ո՛հ
անհնար է այդ , ո՛չ , ո՛չ , . . .

Ա. ՄԵԼԻԲ. Կը յանդգնիմ դեռ դիմադրել . . .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Այո , կը դիմադրեմ եւ քու շահուդ
համար . . . վասն զի եթէ երթամ՝ դու այդ դե-
ռահաս աղջկան հետ պիտի ամուսնանաս . . . եւ

քու հասակդ մարդու մը այնպիսի կայտառ օրիորդի
մը հետ ամուսնութիւնը՝ շիտակը շահաւոր գործ մը
չէ եւ աղէկ կընէք որ այդ գործին մէջ չը մտնաք,
վասն զի վերջը ամենաանհրաժեշտագոյն կերպիւ
սնանկութիւն . . . կայ :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Իմ հասակս . . . ի՞նչ է եղեր իմ հա-
սակս . . . քու հայրդ զըտնուելուս համար կարծես որ
քեզի չափ առոյգ չեմ ես ալ . . . հա՛ . . . հա՛,
հա՛, . . . դուք ձեր պատանեկութեան օրերէն
սկսելով՝ մոլութեանց եւ բղջիտահութեան ամեն
ստիճանները ոտնակոխ ընելով երիտասարդութեան
ատեն կատարեալ ծեր կը դառնաք . . . տես-
քերնիդ կը խաբէ, բայց մարմիննիդ կմախք մը դար-
ձած է . . . եւ այսօր, այս վայրկենիս, ես որ քու
հայրդ եմ, ես քեզնէ երիտասարդ եմ, ահա . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բայց, օր մը չէ օր մը, կինդ պիտի
իմանայ որ տարիքէդ եռսունէն աւելի աշուոններ կը
գողնաս, եւ այն ատեն . . . քու անխոհեմու-
թեանդ պատիժը պիտի ընդունիս . . . ո՞վ գիտէ ալ ին-
չե՞ր պիտի գան գլխուդ (ձեռքերը խռ զլխուն երկըն-
ցընելով) :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Ո՛չ, ո՛չ, ան չիմանար իմ տարիքս,
ես ալ բնաւ դժգոհութեան առիթ չեմ տար ի-
րեն . . .

ՎԵՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆ երգելով.

Երբ կինդ տանիս պարահանդէս՝

Իր հետն պարել դու չը կարես

Եւ անկիւն մը պատին փակած,

Տիկնոջդ ոստոյտն պիտի գիտես . . .

ԱՆԴՈՒԱՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Անմիտ, ես լաւ պարեմ քան քեզ՝
Բօլբա սօթիչն ու մազուրքան,
Քատրիլ ըսես խիստ աննըման,
Ե՞ս մէկ պարեմ, ու դու ալ տես :

Պարելով

Արդ ես մինակ նազիմ ճեմեմ,
Մէկ ոտք մը հոս մէկ հոն նետեմ.
Կայթեմ ոստնում զերթ մարախ,
Ըլլայ հանդէս մեր ուրախ :

ՎԵՆՍԱՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Թէ եւ կայթես մարախանման,
Սակայն ատոր՝ անցաւ մօտան,
Եւ թէ տեսնէ ոք այդ քու պար,
Վրադ խնդայ քահնաւար . . . :

Հիմա ցատքերն եղաւ պարիթ,
Տէ՛ս իմ խաղալս ջանա ուսնիս,
Եւ նոր ձեւ տաս քու հին պարիդ,
Թէ պատանի ըլլալ կամիս :

(Երաժշտութիւնը Ռաբբ—Պաս բոլբան կը նուագե
եւ Վ. Մելիքեան կը պարէ) :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Է՛հ, այդ դժուար բան մը չէ, այդ
ես ալ կրնամ ընել . . . :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Օ՛ն, ուրեմն միասին խաղանք : (Երաժշտութիւնը կը շարունակե եւ կը պարեն ի միասին) .

Վ. ՄԵԼԻԲ. Պրա՛վօ, հայրիկ, կեցցէ՛, կեցցէ՛, ճշմարիտ սքանչելի կերպով կը խաղաս, ստուգիւ դու վտանգաւոր ես եղեր, ալ քեզնէ վախճալու է . . . եւ շիտակն ըսելով չեմ հասկընար թէ ի՞նչ հարկ կայ զիս ճանաչելու, . . . մինչդեռ ամեն առաւելութիւններ քու կողմէդ ըլլալէն ի գաւտ աղջիկն ալ արդէն գրեզ կը սիրէ . . . :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Անտարակոյս . . . բայց պէտք է մեկ-նիս եւ անմիջապէս . . . :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Բայց հայրիկ կը շափաղանցէ՛ք ալ եւ զիս կը պարտաւորէ՛ք վերստին մրցման ելնելու ձեր հետ :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Մրցի՛լ կը փափաքիս, այնպէս չէ՞ . . . ուրեմն, շատ աղեկ, մրցինք, մրցինք որ Մասիսի գագաթէն ջուր խմող քիթդ իջեցընեմ, եւ իմ առաւելութեանցս ծանրութեանը տակ գրեզ ճզմեմ . . . :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Ուրեմն հաճութիւն կուտամ մըրցման :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Այո՛, բայց պայմանով մը . . . քու հայրդ ըլլալու եւ ոչ մէկը պիտի իմանայ . . . :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Անչուշտ . . . եւ եթէ այդպէս չըլլար, մրցման ինչ հարկ կը մնար . . . :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Լաւ ուրեմն, ալ գնա՛ ի՛նչ որ կուզես ըրէ, ձեռքէդ ինչ որ կուգայ ի գործ դիր, այնքան երկիւղ չունիմ որ բոլորովին աղատ կը թողում գրեզ . . . :

Վ. ՄԵԼԻԲ. Խիստ վեհ սիրտ մը ունիք հայր իմ, ամենախիստ . . . :

Ա. ՄԵԼԻԲ. Մեկուսի : Երթամ ես ալ սա Էօթէնին գտնամ ու հետը աւրուիմ՝ պատրուակով մը. շիտակը Հոգուհին անոր պէս երկու հատը ծոցէն կը հանէ . . . (կերպայ) :

Տ Ե Ս Ի Լ Թ .

ՎԵՆՍՄՆ ՄԵԼԻԲ. վերջը ՄԱՐՏԻՐՍՍ

Վ. ՄԵԼԻԲ. Հայրս իրաւցընէ սատանային մէկն է եղեր եւ կամաց կամաց համոզուիլ սկսայ թէ ոտքիս ներքեւ ձմերուկի կեղեւ դնելով, աղջիկը ձեռքէս պիտի առնէ. ինչպէս ընենք հիմա . . . Իմ կողմանէս օրիորդը հրապուրելու համար ունեցած ամեն միջոցներս ի գործ դրի արդէն եւ անօգուտ եղան : (Կը նստի քիկնաքոռի մը վրայ, ուր հայրը փիչ մը առաջ վերաւիտն ձգած էր) :

Ա՛հ, ասոնք ամենը բարձրընկերութեանց եւ քաղաքակրթեալ ընտանեաց մէջ մտած չըլլալու արգասիքն են, վասն զի հո՛ն՝ եւ միայն հո՛ն կաւանդուի այն հազար տեսակ շնորհալի շարժուածքներու, գերագեղաձեւ ձեւերու եւ մեղրահոս խօսուածքներու հրապուրիչ եւ հաճելի արհեստը . . . եւ ես՝ աւանդ դպրոցէն, հասարակաց պարահանդէսներէն, դերձակուհիներէն եւ լուացարարուհիներէն անդին երբէք անցած չեմ . . . Բայց ի՛նչ կայ տակս (ոտքի ելնելով) Օ՛, հօրս՝ առատաձեռնութեամբ ինձ շնորհած վերարկուն . . . բայց ես կարծր բանի մը վրայ նստէր էի, մի՛ գուցէ իւր քրտակն ըլլայ (գրպանները փնտռելով եւ քեղուքայ մը

հանեցողի դուրս) է՛ . . . աղեկ, մարգագետնի վը-
րայ նստած եմ եղեր . . . բայց այս կակուղիկ
մարգագետինը չէ՛ր անշուշտ. միսերս ցաւցընողը
(գրպանները փնտռելով) ուրիշ բան ալ ըլլալու է . . .
թղթապանակ մը . . . եւ մէջը բնակիչներ ալ ու-
նի (կը բանայ) այս ինչ է . . . պահանջատերերուս
հաշուեթղթերը . . . այս մարդիկն ալ ղուրերթամ
դէմս կեղնեն . . . Արապին ըսածն է « Իզմիրէ
խաշտի խուրդուլամատի » . . . անցագիր մը . . .
աս աւելի աղեկ . . . հիմա ես ասոնցմով . . .

ՄԱՐՏ. Դրանք առաջ երեւնալով եւ խօսքն ընդ-
նիշեցողով, Ա՛նխոհեմ, դու դեռ հոս կը կենաս :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Կերթամ, ահա, կերթամ, եւ անդառ-
նալի կերպով . . . մէկ մալ իմ անոննա անգամ չը
պիտի լսես, ըսէ՛ միայն հոգուհիին որ շողենաւուն
սրահը մտքէն չը հանէ . . . յիշեցուր միշտ իրեն շո-
գենաւուն սրահը . . . (դուրս կեցնէ) :

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ Վերջը ՀՈԳՈՒ ՀԻ

ՄԱՐՏ. Բայց ի՞նչպէս քեռորդիս Մելիքեանին
տամ . . . անառակին մէկը որ իւր հարըստու-
թեանը կէսը կանանց հետ սպառած է . . . բայց
յուսամ թէ Հոգուհին ալ զինքը . . .

ՅՈԳ. Իւր սեւեկիկն դուրս գալով. Մինակ էք հոս
հօրեղբայր իմ . . .

ՄԱՐՏ. Հա՛, աղեկ որ եկար, շիտակն ըսէ, քաշուի
պէտք չէ՛, փեսացուիդ չը հաւնեցա՛ր, այնպէս չէ՞ . . .

ՀՈԳ. Բայց ո՛չ, ինչո՞ւ . . . քէշ չէ՛ր . . . եւ
եղբորմէն աւելի քաղաքավար էր . . .

ՄԱՐՏ. Եղբորմէն, ի՞նչ եղբայր . . .

ՀՈԳ. Բիէ՛ռը . . .

ՄԱՐՏ. Ո՞ր Բիէ՛ռը, ի՞նչ Բիէ՛ռ է այդ . . .

ՀՈԳ. Բայց ինծի մնայ, Վէնսանը աւելի կը յարմա-
րի ինձ :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի. Տէր Աստուած . . . Բիէ՛ռ մը-
նալ ելաւ հիմա . . . ցըք . . . բայց ես ինչ ա-
պուր ուտելու ասանկ գործերու մէջ կը խառ-
նըուիմ . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Ա.

ՆՈՅՆԲ. ԱՆԿՈՒԱՆ ՄԷԼԻԲ.

Ա. ՄԷԼԻԲ. Ահա հիմա երկուքնիդ ալ հոս էք,
Մարտիրոս աղայ, մատմազելը ձեզի իմացո՞ւց . . .

ՄԱՐՏ. Այո՛, այո՛, ամեն բան իմացայ, բայց ես
շիտակը բնաւ այս գործին մէջ խառնուիլ չեմ ուզեր,
կարծեմ գէշ չըլլար մէյմը քորջա կամքը հարցընենք :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Ուրեմն հիմա տիկին մօրդ հաւանութիւնն
առնել հարկ կըլլայ . . .

ՀՈԳ. Չեմ կարծեր որ մայրս մերժէ, բայց ինծի
այնպէս կը թուի թէ ձեր հօրը հաճութիւնն ալ առ-
նել պէտք է . . .

Ա. ՄԷԼԻԲ. Օ՛ . . . այդ եղածէն համարէ . անոր
հաւանութիւնը գրականիս մէջն է . . . այդ գործը
թող ինծի մնայ :

ՀՈԳ. Կը ցաւիմ որ ինքն ալ չը կրցաւ գալ Իզմիր
եւ . . .

Ա. ՄԷԼԻԲ. Անոր գալը անհնար է, վասն զի բնաւ
չը սիրեր տեղ երթալ, մանաւանդ ճանբորդութիւն
ընել :

ՅՈՎՍ. Իմաց տալով. Միւսիւ Անդուան Մէլիք-
եան . . .

Ա. ՄԷԼԻԲ. Ահա՛ . . .

ՄԱՐՏ. Հայրը . . .

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ Բ.

ՆՈՅԲ, ՎԷՆՍԱՆ ՄԷԼԻԲ

Վ. ՄԷԼԻԲ. ծերի կերպարանք մտած, քերուփայտ
եւ հօրը վերահրկումը. Ո՛հ . . . Մարտիրոս աղան՝
իմ վաղեմի բարեկամս է, եկո՛ւ պազուրտինք . . . գըր-
կուինք :

ՄԱՐՏ. Մեկուսի, Հիմա խելքս կը թռցընեմ . . .

Ա. ՄԷԼԻԲ. Մեկուսի, Մեր անզգամն է . . . իմ
վերարկուս է հագեր . . .

Վ. ՄԷԼԻԲ Օ՛ . . . օ . . . դո՛ւք էք, պարոն . . .
այս կերպով կը կատարելագործեք անդամազննու-
թեան դասերնիդ . . . Իս զքեզ Պօսթօուի տիանց
վրայ կը թողում բժշկութիւն սորվելու համար եւ

դու Միջերկրականի եզերց վրայ թռչուն կ'որսաս եւ
առանց հայրիկիդ հրամանին :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Դո՛ւք . . . իմ հայրս . . .

Վ. ՄԷԼԻԲ. Ես քու հայրդ չեմ . . . ուրեմն դու
Մէլիքեանին որդին՝ Վէնսանը չեմ :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Մեկուսի, Ի՞նչ ըսեմ հիմայ, ի՞նչ պա-
տասխանեմ . . .

Վ. ՄԷԼԻԲ. Բարեբաղդաբար իմ ով ըլլալս դիւ-
րաւ կրնամ հաստատել . ահաւասիկ Պուքրէշէն ա-
ռած անցագիրս. Տեսէք օրիորդ (կարդայտ) « Ան-
թուան Մէլիքեան, նէկօսիան ուրթիոէ, սէնքանթ-
սէդ ան. (քարգնանելով) վաճառական ետ քաշուած՝
57 տարի :

ՄԱՐՏ. Ճիշդ . . . ինքը . . .

Ա. ՄԷԼԻԲ. Մեկուսի, Այ անգգամ . . . թղթա-
պանակս գտեր է . . .

Վ. ՄԷԼԻԲ. Եւ ի՞նչ իմանամ աղէկ . . . ամուսնա-
նալու ալ ելեր է եղեր . . . բայց աւելի աղէկ չէր
ըլլար որ կարդուելէ առաջ, մէյ մըսա պարտքերդ վը-
ճարէիր . . .

ՀՈԳ. Պարտքեր . . .

Վ. ՄԷԼԻԲ. Այո՛, օրիորդ, եւ ահաւասիկ իւր պա-
հանջատեարցը հաշուելովթերը, 28 ոսկի Բաշըզճի-
ներուն մէջի դերձակ եէմէնիճեանին. 165 ֆրանգ
Թրիքթիօղին՝ ճերմակեղէններու գին, 225 ֆրանգ
կոշկակար Հէրային :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Մեկուսի, Իմ խօսքերս ինծի կը ծախէ

Վ. ՄԷԼԻԲ. Լուացարար կնոջ հաշիւներն ալ զատ :

Ա. ՄԷԼԻԲ. Ի՞նչ, լուացարար կի՞ն ալ կայ :

ՄԱՐՏ. Բայց ես ինչ ապուր ուտելու երայ այսպիսի գործի մէջ մտայ . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսի՛ Անզգամ սրիկայ . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Եւ հիմա՛ կարծես որ այս վիճակիդ մէջ, քու ամուսնութեանդ հաճութիւն պիտի տամ:

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսի՛, իմ յանդիմանութիւններս ինծի կը դարցընէ:

ՀՈԳ. Պարոն, հայրերնիդ իրաւունք ունի:

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Բայց այդ պարտքերը բան մը չեն, կ'երդնում որ զանոնք անմիջապէս վճարեմ . . . ես երբեք մէկո՛ւ մը ստակ մը պարտք թողած չեմ, այնպէս չէ՞ Մարտիրոս աղայ, դո՛ւ ըսէ:

ՄԱՐՏ. Ե՛ս . . . ես բան մը չեմ գիտեր, եւ բանի՛ մը չեմ խառնուիր:

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Կ'երդնում որ վճարեմ ըսիք, այնպէս չէ՞, այսքանը բաւական է, ես քու խօսքիդ կը վստահիմ . . . եւ որովհետեւ օրիորդն ալ խիստ սիրտս սիրեց, եւ գերարշիւմենասիրեց, կընդունիմ քու ընտրութիւնդ եւ կըհաւանիմ ամուսնութեանդ, եկո՛ւ աղջիկս համբուրեմ գրեզ (կը հաւքուրեմ):

ՀՈԳ. Ի՛նչ բարի հոյր մը . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսի՛ Այս ամէնը տես ու համբերէ . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Ո՛հ, օրդի՛ս, երանի թէ միայն այսպիսի պարկեշտ անձանց հետ յարաբերութիւն ունենայիր միշտ . . .

ՀՈԳ. Բայց ի՛նչ ըսել կուզէք . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Ո՛հ, օրիորդ, շատ դժուարս կուգայ ձեզի ասոնք իմացնել առաջուց, բայց իմ հայրա-

կան պարտաւորութիւնս է . . . ա՛հ, օրիորդ, այս տղուն անկարգ վարմունքէն սա սպիտակագոյն մազերս անգամ կը հեծեն:

ՀՈԳ. Ի՛նչ կըսէք, պարոն:

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Զրպարտութիւն է, զրպարտութիւն . . . ոչ ո՛ր կարող է ապացուցով մը հաստատել այս խօսքերուն ճշմարտութիւնը . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Իսկ այս նամակը, պարոն, այս նամակը որ հայրական հսկողութեանս շնորհիւ ձեռք անցուցի . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Ի՞նչ նամակ . . .

ՄԱՐՏ. Մեկուսի՛ նամակ . . . հա՛. . . օրդի՛ն է, ճիշդ իւր ձայնը . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Տեսէ՛ք, օրիորդ:

ՄԱՐՏ. եւ ՀՈԳ. կարդալով « Մօն չէս է իւնիք Վէնսան »:

ՀՈԳ. Ստորագրութիւնը տեսնեմ՝ ստորագրութիւնը . . .

Վ. ՄԷԼԻԻՔ. Ահա՛ւասիկ . . . (կը ցուցընէ նամակին ներքեւը):

ՀՈԳ. Կարդալով: « Դօն Էօթէնի » իւր Էօթէնի՛ն . . . ա՛հ, ի՛նչ անամօթութիւն . . . ո՛հ, Աստուած իմ, շնորհակալ եմ քեզ որ այս յայտնութեամբ՝ անհրաժեշտ դժբաղդութենէ՛ մը կ'ազատոս զիս . . .

Ա. ՄԷԼԻԻՔ. Մեկուսի՛ Բայց Էօթէնիին գործը ո՛ւսկից իմացաւ . . . ա՛հ, անզգամ սրիկայ . . .

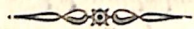
ՀՈԳ. Ալ մեր մէջ ամեն բան վերջացած է պարոն, ոչինչ մի՛ յուսաք ինձմէ . . .

ՄԱՐՏ. Շիտակը ես ուրախացայ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Ալ համբերութեանս չափը անցաւ ,
(արող մը առնելով) ա՛նգլամ, կեցիր որ գլուխդ . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Թշուառական, հիմա ալ հօրդ դէմ
ձեռք կը վերցընես . . .

ՏԵՍԻԼ ԺԳ.

ՆՈՅՆՔ , ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՊԱՐԱՃԵԱՆ

Տ. ՇՈՒՊ. ձեռքը չանքա մը Վէ՛նսան . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Մարիանէն է . . . ա՛հ , հիմա ալ
կարգը իմս է :

Տ. ՇՈՒՊ. Վ. Մեղիքիմ նամակդ առնելու եկայ :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Տիկին. ալ հարկ չը մնաց մինչեւ
Պուրբէշ երթալն հայրս գտնելու համար :

Տ. ՇՈՒՊ. Ինչո՞ւ . . . :

Ա. ՄԵԼԻՔ. Որովհետեւ ահա հո՞ս դէմդ կեցած է
ինքը . . .

ՄԱՐՏ. Է՛ . . . ա՛ս աղէկ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Վեհասանին վրայ վագելով , Անտոնիկս .
ո՛հ . . . որքան ալ փոխուէր , որքան արուեր է :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Մեկուսի. Աս ցնդած պառա՛ն ուլէ :

Տ. ՇՈՒՊ. Բայց հոգ չէ , հոգ չէ , ես դքեզ միշտ
կ'ընդունիմ եւ ահա վրէժանդութիւնս ալ կը մոռ-
նամ . . . ալ իմս ես իմս . . . եկո՛ւ գրկացս մէջ . .
(բազուկները բացած կուգի ընդգրկել գլխուսն) :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Ե՛ս երթալով Տիկին , սխալ ըլլալու էք ,
. . . ուրիշ դուռ մը նայեցէք , կաղաչեմ . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Ո՛չ , հայր իմ , Մարիանէն ամէն բան ,
պատմեց , ամէն բան խոստովանեցաւ ինծի , չիտակը
չատ անիրաւութիւն ըրեր էք իրեն , ուստի պէտք է
որ հիմա՝ տիկինին ձեր պատճառաւ կրած վշտերուն
փոխարէն՝ իւր փափաքները կատարէք :

Վ. ՄԵԼԻՔ. Մեկուսի. Հա՛ . . . հօրս հին բա-
րեկամուհիներէն . . .

Ա. ՄԵԼԻՔ. Երբէք մտքէս չելլէր որ՝ տիկինը ա-
նուշղեններով եւ շաքարներով պատեալ կը քնացը-
նէր զիս միշտ . . . Արդարեւ բաւական ժամանակէ
'ի վեր կապերնիդ խզուած է բայց կտորները դեռ
ամբողջ են եւ կրնանք վերստին կապել . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛ , այո՛ , կը կապուինք . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Տիկին. եթէ կապուիլ կուզես յիմա-
րանոցը հրամիէ եւ . . . զիս հանգիստ թող , ես գքեզ
ո՛չ տեսած եմ եւ ո՛չ ալ կը ճանչնամ :

Տ. ՇՈՒՊ. Ռեկոյլիւր մը ուղղելով իրեն. կը ճանչ-
նամ ուրեմն աս ատրճանակը , ասի տեսած ես կար-
ծեմ , այնպէս չէ՞ . . .

ՀՈԳ. եւ ՄԱՐՏ. Կեցի՛ք տիկին . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բայց , խենդութիւն պէտք չէ՛ , այդ-
պէս գէնքով կատակ չըլլար . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Կատակ . . . ա՛ռ ուրեմն , մէկ , եր-
կո՛ւք . . .

Վ. ՄԵԼԻՔ. Բայց , տիկին , կեցիք , կեցիք , վայր-
կեան մը . . . ա՛հ . . . տիկին , ես բոլոր հարըս-
տութիւնս կորսնցուցի եւ յետին չքաւորութեան
մէջ եմ այսօր , արդ եթէ դժբաղդաբար զաւակներ
ալ ունենանք . . . ինչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Այդ կողմէն բնաւ հոգ մի՛ ընէր, ես
Հարուստ եմ եւ իմ Հարստութիւնս երկուքնուս ալ կը
բաւէ . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Մեկուսի. Հարստ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Քծնողիտէ՞ կուզէս, աղնամ կուզէս, 66ի
փոխառութեան բաժիններէն՝ կուզէս, քասապայի
երկաթուղւոյն բաժիններէն՝ կուզէս . . . մանա-
ւանդ ասոնցմէ՝ ամենէն շատ ունիմ . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Բայց ի՞նչպէս, ուսկից ձեռքդ անցան
սառնք, գանձ մը գտար, ի՞նչ ըրիր . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Այո՛, գանձ մը գտայ . . . այսինքն
ծեր էրիկ մը որ երկու տարի հետո ապրելէ վերջը
մեռնելով, տարին 1000 ոսկի եկամուտ բերող ժա-
ռանգութիւն մը թողուց ինձ :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Մեկուսի. Տարին 1000 ոսկի . . . ինքն
ալ ամենեւին չէ՞ աւրըուէր եւ դեռ գէշ չէ . . .
(Տ. Շուպարսանեանի) Մարիանէ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Ի՞նչ է ան երիտասարդ, ի՞նչ կուզէս :

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ա՛հ . . . Մարիանէ, ես երիտա-
սարդ չեմ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Ո՞վ ես ուրեմն . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ի ծուռ գաղով. ես . . . իմ հայրս
եմ . . . այսինքն՝ ես իմ որդիս չեմ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Վեհասն Մեղիքեանը ցոյց տալով. Բայց . . .
ուրեմն այս պարոնը :

Վ. ՄԷԼԻՔ. Դիտե՛ն կեղծեանը հանելով եւ երեսի
փոշիները քաշկիւնակով մսափէրով. ես . . . իմ
որդիս եմ . . . այսինքն՝ ես իմ հայրս չեմ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Ա. Մեղիքի. Անտօնիկը . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. ես ինքս եմ . . .

Տ. ՇՈՒՊ. Ա՛հ . . . սիրտս վիայեց . . .

ՀՈՒ. Ի՞նչպէս, այս պարոնը . . . ձեր որդին
է . . . եւ զիս համբուրեց ալ . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Վնաս չունի, Հոգուհի, թող ասկէ
վերջը ուղածին չափ համբուրէ, ես հաւանութիւնս
կուտամ, ինչ կըսէք Մարտիրոս աղա :

ՄԱՐՏ. Այո՛, այո՛, ես ալ կը հաւանիմ :

Վ. ՄԷԼԻՔ. Կը հաւանի՞ք . . .

ՄԱՐՏ. Է՛ . . . Է՛ . . . ամուսնացիր իրեն հետ, ամուս-
նացիր . . . սա իս գործին մէջ մի խառնէք եւ ինչ կու-
զէք ան ըրէք . . .

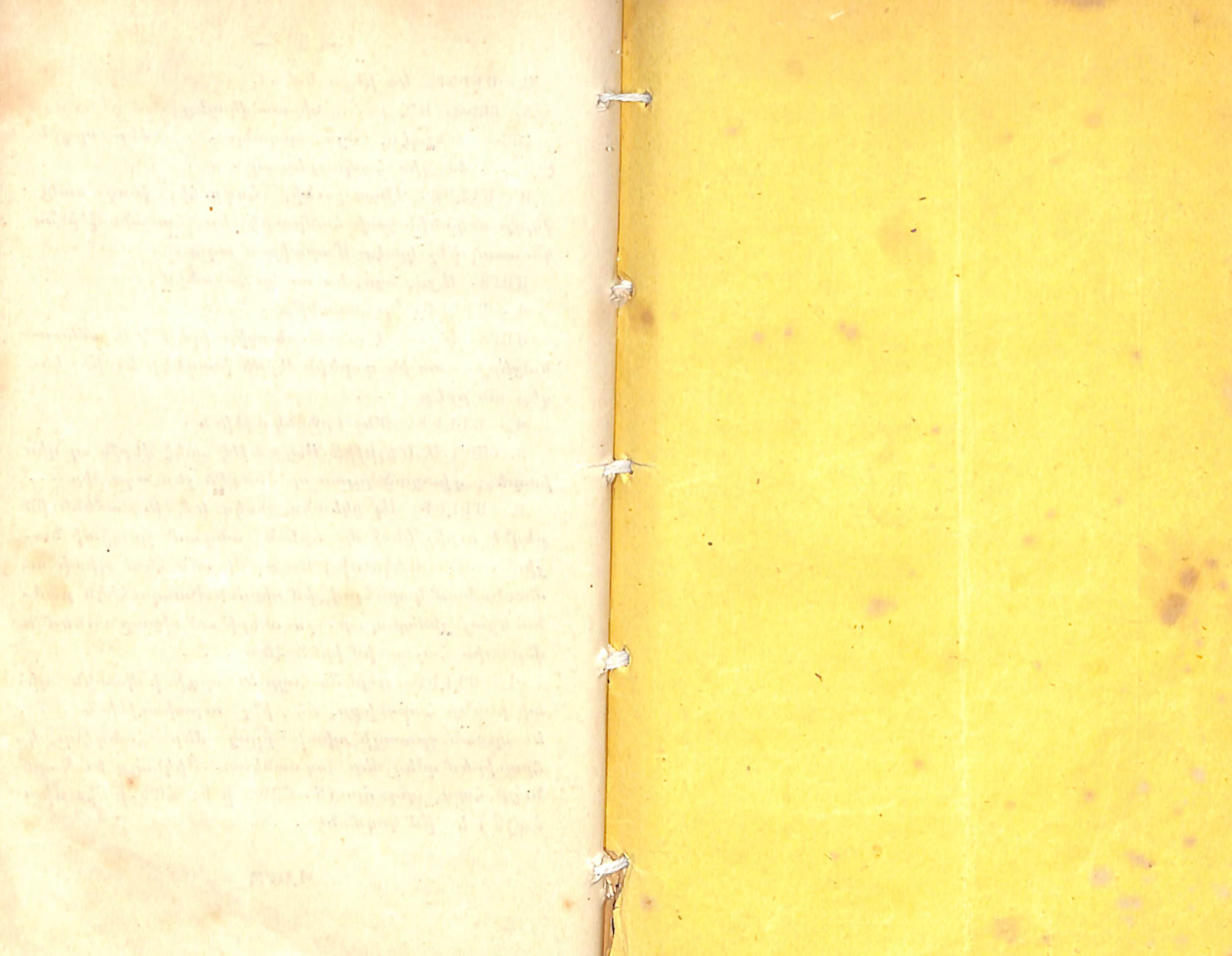
Վ. ՄԷԼԻՔ. Ի՞նչ երջանկութիւն :

Տ. ՇՈՒՊ. Ա. Մեղիքի. Բայց եթէ ասկէ վերջն ալ զիս
խաբէս, գիտցած ըլլաս որ ձեռքէս չես ազատիր . . .

Ա. ՄԷԼԻՔ. Ալ ցկեանս քուկդ եմ, եւ ամենեւին
քեզնէ ուրիշ կնօջ մը երեսն անգամ չը պիտի նա-
յիմ . . . (Մեկուսի) ես ալ միւսին հետ պիտի ա-
մուսնանամ կարծելով, իմ սիրուն իտալուհիէս բաժ-
նուեցայ՝ յիմարաբար . . . չո՛ւտ երթամ սիրտը առնեմ ու
վերստին հաշտուիմ իրեն հետ . . .

Վ. ՄԷԼԻՔ. Ուրեմն հայր եւ որդի ի միասին պի-
տի ընենք հարսնիքը, ո՛հ, ինչ ուրախութիւն . . .
Եւ որքան զբօսալի պիտի ըլլայ մեր հանդէսը, կը
հրաւիրեմ զձեզ մեր հարսանեաց . . . Տիկնայք եւ Պարո-
նայք, հօրս, որդւոյս (Տ. ՇՈՒՊ. ի եւ ՀՈՒ. ի հետ միաս-
նայն) եւ իմ կողմանէ . . .

2435-2441

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711077

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711076

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711075

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711074

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711073

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711072

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1711071

